Kalevalan

Sisäinen perintö

Salaoppien valossa

Martti Humu

Hinta 80 p:iä

KALEVALAN
SISÄINEN PERINTÖ

(KOEHARJOITELMA)

USEAMPIEN SALAOPPIEN MUKAAN

LAATINUT JA KOKOONPANNUT

MARTTI HUMU

TAMPERE, 1909.

TAMPEREEN KANSALL1SKIRJAPAINO

KAIKILLE TOTUUDEN ETSIJÖILLE

omistaa

tämän teoksen

rakkaudella ja kunnioituksella

TEKIJÄ

ESIPUHE.

„Jaanus: ALKAMISESTA KAIKKI RIIPPUU."

OVIDIUS.

„Moni nyt minulla onpi
Usea olettelevi
Virkkaja vihaisen äänen,
Äänen tuiman tuikuttaja:
Ken se kieltäni kirosi,
Kenpä ääntä ärjähteli;
Soimasi sorisevani,
Lausui liioin laulavani:
Pahasti pajattavani
Väärin virttä vääntäväni.

Elkätte hyvät ihmiset
Tuota ouoksi otelko:
Jos mä lapsi liioin laulan
Tyhmä pilpatan pahasti!
En ole *opissa* ollut,
Käynyt mailla *mahtimiesten.*
Saanut ulkoa *sanoja*
Loitompata lausehia."

(Kal. 50 583 s. s.)

Näiden luentojen ohjelma.

Kalevalan henkinen jako.

I OSA. Myytillinen (jumalaistarullinen) puoli.

A. Historiantakaiset kertomukset.

Esipuhe eli johdanto Kalevalaan. (Ensi vihko 4 luentoa.)
Alkusoitto.

1) Ennen maailmanluomista tapahtuneiksi kerrotut seikat
   a) Ain-Emoisen ilmennys.
   b) Lappalaisen taistelu.
2) Ilmestymis kertomukset (molemmat toisinnot).
   a) Väinämöisen luomaksi ja
   b) Ilmattaren toimittamaksi kuvailtu maailmanluominen.
3) Ihmissukukunnan ilmentyminen. I: 281 — II: 8:teen säkeeseen.
4) Ihmisen henkinen kehitys.
   a) Sampsa Pellervoinen; b) suuri tammi; c) Iku-Turso;
   d) Viisi neitoa niemien nenissä; e) Antero Vipunen;
   f) Arpa; g) Hornan ja Pisan mäet.
5) Selvitykset Kalevalassa esiintyvistä henkilöistä.
6) Tasot ja niiden merkitys.
   a) Kalevala, Väinölä, Tähtelä, Suvantola, Uvantola, Päivölä;
   b) Ulappala, Saarela, Sariola, Kaukola, Kaukoniemi;
   c) Joukola, Tapiola, Metsola, Luotela, Luotola, Osmola;
   d) Aaltola, Lappila, Ahtola, Saraoja, Pimiälä, Suomela;
   e) Pohjola, Untamola, Pimentola, Ruijala, Saraoja, Sarajaho;
   f) Vuojela, Hiitola, Manala, Tuonela, Kuutola, Taivola;
   g) Turja; Saari; Jumaliset.
7) Ihmisen taistelu unohtamansa totuuden jälleenvoittamisesta.
   a) Sammon taonta; ryöstö; b) kolme luonnotarta; c) härkä ja Pohjolan häät.

B. Historianaikaiset kertomukset.

Marjatta, Karjalan kuningas, Väinämöisen ennustus.

C. Nimien salainen puoli.

D. Numerolukujen vertauskuvat.

II. OSA. Kansan elämäntapoja, jokapäiväistä elämää, juhlatilaisuuksia ynnä kotiaskareita kuvaava puoli.

(Tähän kuuluvat runot 21—25).

Toinen osa ei kuulu näihin luentoihin.

ENSIMMÄINEN LUENTO.

MUINOISSUOMALAISET.

Salaiset opit opettavat, että suomalaiset kansat kuuluvat neljänteen eli n. k. Atlantidien ihmisrotuun. Niiden ihonväri on kellertävä ja vaaleanruuni. Mitkä muut tuntomerkit heidät erottavat muista roduista, mitkä ne muut rodut ennen neljättä rotua olivat, minkälaiset heidän elämäntapansa lienevät olleet, milloin ne lakkasivat asustamasta maan päällä y. m. seikoista antavat teosofiset kirjat kylläkin selvityksiä; koska ne eivät suoranaisesti kuulu aineeseni ja veisivät luentoni liian kauas itse päämaalista, niin ainoastaan sivumennen neuvon asiaaharrastavia hakemaan lähteitä näistä seikoista ja niihin tutustumaan. Lähteitä löytyy jo suomenkielelläkin.

Suomalaiset kansat jakautuvat kahteen pääryhmään. 1) Muinoissuomalaiset, jotka elivät maan pallolla ennen *historiallista aikaa*; 2) historian eli nykyiset suomalaiset; niitä ovat lappalaiset,) varsinaissuomalaiset, (entiset kainulaiset), karjalaiset, hämäläiset, virolaiset, liiviläiset ja kuurilaiset. (Katso tästä uudempia tutkimuksia teoksessa „Oma Maa”). Muinoissuomalaiset muodostivat Atlantidien päärodun seitsemännen alarodun. Kalevala, eli se suusanallinen runokertomus, jonka olemme käsiimme saaneet, on meille jäänyt perinnöksi muinoissuomalaisilta. Rohkea väite! Huolimatta kaikista tiedemiesten arveluista Kalevalan ijästä, sen kotipaikasta ynnä muista seikoista, ovat heidän johtopäätöksensä sittenkin suoranaisia arveluja, otaksumisia, eikä mitään muuta. Runojen alkuaikaa ei voi kukaan nykyajan ihminen määritellä, sillä ne ovat syntyneet historiantakaisina aikoina, Atlantidien keskuudessa; heidän mannermaansa kaikkine asutuksineen, sivistyksineen ja korkeine kulttuurineen on vesi niellyt ja muistotkin heistä ovat haudatut Atlantimeren pohjaan. Heistä tietävät kertoa ainoastaan salatut kirjat. Turhaa on siis ky-

sellä Kalevalanrunojen synnyinmaata ja ikää: ne ovat eläneet tuhannen tuhansia vuosia: ja sen todistaa, salaisoppien kanssa yhtäpitävästi, itse runon sanoissa piilevä henki, niinkuin se meille aikanaan selviää.

Muinoissuomalaisilla oli sangen syvä, ihmeen ihana ja selvä mailmankatsomus; sillä oli, runojen ja satujen luonteesta, vaan erittäinkin vanhojen nimityksien sisällöstä päättäen, *elävä* henkimailman tuntemus, ja mitä ihanin vakaumus hengen kuolemattomuudesta. Tämän kaiken meille todistaa itse näiden runojen henki.

Vaan voiko semmoista kansaa kutsua „pakana-kansaksi" tietämättömäksi, niinkuin meillä on tapana lyhytnäköisyydessämme päättää? Kansa, joka tunsi luonnon- ja hengenlait paljon paremmin kuin me nykyajan ihmiset, joita sokaisee mitä suurin taikausko ja kahlehtii julma tietämättömyyden pimeys, — huolimatta kaikesta meidän kiillotetusta ja kovin kehutusta sivistyksestämme — tuoko muinaisajan suomalainen olisi ollut tietämätöin „pakana"? —

Itse runot, eli oikeammin niihin kätketty henki, joka asustaa tuossa ulkonaisessa verhossa, todistaa meille, että vanhoilla suomalaisilla on ollut kehkeytynyt, jalo mailmankatsomus. Tämän saivat perinnöksensä muinoissuomalaisilta historian suomalaiset; he ovat meille säilyttäneet palasia tuosta suuresta, avarasta maailmankatsomuksesta, joka täytti vanhojen sielun. Historian suomalaiset ovat olleet monen vaiheen alaiset, mutta ei uusi uskontokaan, joka heille tuotiin vuonna 1154 (1157)? voinut joissakin heistä sammuttaa vanhojen traditsioonien ihmeellistä tenhovoimaa. — Sen muutamat jäsenet pysyivät uskollisina noille vanhoille runoillensa, jotka kätkivät kirjaimen kuoreen suuren viisauden. Katoolinkirkko, joka muutti muotoansa 15:llä vuosisadalla, ei ole voinut, vainoista huolimatta, kansan sielusta tukahduttaa entisaikain tietoja ja maailmankatsomusta. Ihmetyksellä tutkija tervehtii sitä muistin mahtavuutta, joka riittää kautta vuosisatojen niinkin ahdistetuissa ja painostetuissa oloissa kuin runonmuistajat ovat olleet kaikkina näinä pitkinä aikoina. No, ei suinkaan ole onnistuttu saamaan Kalevalaa kokonaisuudessaan, mutta pikku murusetkin ovat suuriarvoiset todistuskappaleet

siitä, että suomen kansan maailmankatsomuksen alkulähteet ovat etsittävät samoilta paikoilta ja ajoilta, mistä muidenkin entisaikain kansojen pyhät kirjat ovat alkunsa saaneet. Senpätähden Kalevalaa tutkiessa paljastaan fyysilliset selvitykset ovat riittämättömät: siksi jää siihen monta arvoituksellista seikkaa, asiata, joista runon kirjaimellisen puolen tutkijan aina ja yhäti täytyy tulla samaan lopputulokseen — nimittäin arveluun, tietämättömyyteen — sentähden juuri että näille arvoituksille muut selvitykset eivät voi antaa tyydyttävää vastausta, kuin ainoastaan muiden kansojen samoista asioista antamat salaisten oppien avaimet. Ja pilkattakoon tätä asianhaaraa jos kuinka laajalti ja leveältä, asia on kuitenkin ehdoton totuus.

Vanhoilla kansoilla, mikäli niitä tunnetaan, ennen historiallista ja vieläpä historiallisenkin ajan alkupuolelta ei liene ollut — ja Atlantiideista tiedämme sangen vähän — minkäänlaisia kirjotettuja tai painettuja kirjoja. Heidän ajanlaskunsa, maailmankatsomuksensa, uskontonsa eli vakaumuksensa oli elävä, s. t. s. se oli etsijäin, tietäjäin muistiin, sydämiin painettuna. Tästä tiedosta saattoi kuitenkin jokainen, sitä haluava osalliseksi tulla, s. t. s. „kellä oli korvat kuulla”, se kuuli, joka oli kypsynyt totuutta vastaan ottamaan, se tiesi. Mitä Atlantiideilla lienee ollut, sen tuntevat salatieteiliät; me, jokapäiväiset ihmiset olemme saaneet lukea ja tiedämme ainoastaan sen, että heidän sivistys- ja kulttuurielämänsä oli sangen korkealla kannalla. Maanpallolla on aina yht’aikaa elänyt mitä suurin sivistys jonkin kansan keskuudessa, ja taas toisaalla on vallinnut mitä alkuperäisin villiytynyt olo. — Aivan niinkuin on tänäkin päivänä. Koska vesi nieli kaiken tuon neljännen ihmisrodun asustuksen, ja hävitti koko heidän mannermaansa, niin samassa, luonnollisesti, hävisivät ulkonaiselta maailman historialta kaikki heidän elämänsä ja maailmankatsomuksensa todistuskappaleetkin. Kuitenkin on niistäkin eriskummallisella, — tiedemiesten silmissä uskomattomalla tavalla

saatu jonkinmoisia tietoja; itse Kalevala*) viittaa sitäkin aikaisempaan, kolmanteen, lemurianrotuun ja sen häviöön tulen kautta.

Historianaikaistenkin kansojen kirjat varhaisemmilta ajoilta, kaikki kauttaaltaan, vaativat salaisten oppien tarjoamia avaimia; näittä avaimitta saamme ainoastaan ihmetellä itse kuoren, kylläkin ihmeellistä ja ihanaa ulkonäkyä, mutta henki se on, joka eläväksi tekee, eikä paljas kirjain eli verho.

Kirjain on siis hengelle sama kuin ruumis ihmiselle; tuo ulkopuolinen, fyysillinen osa on ainoastaan siinä piilevän ja asustavan hengen maja. Jos siis tyydymme kirjaimeen ja sen ulkonaiseen tutkimiseen, emme milloinkaan pääse käsittämään sitä, mikä on tuon kirjotuksen sisältö, sen tarkotus sen henki.

Yhteinen suuri, avoin kirja kaikille muinaisajan kansoille oli itse luonto-äiti. Siitä kirjasta oli vapaus jokaisen lukea, tutkia kaikkia mitä hänen näkymätön ihmisensä halasi. Jokainen luki sitä kirjaa niin selvästi kuin hänen henkensä häntä opasti ja johdatti. Kun sittemmin ilmestyivät suuret, näkyväiset johtajat eli mestarit opettivat he kansalle

„Synnyt syvät,
asiat ainoiset”

niinkuin näemme tietäjä Väinämöisen tehneen suomen kansan keskuudessa, Hermes oli egyptiläisten suuri opettaja; Gautama Buddha hindulaisten; Jesus juutalaisten. Semmoisia ovat olleet Orpheus, Krishna, Hermes, Pymander y. m. m. Ei kumminkaan näitä oppeja suoranaisesti opetettu kansalle, sillä kaikkien korvat eivät vielä olleet kehittyneet vastaanottamaan henkimaailman totuuksia, aivan niinkuin se, tapahtuu vielä tänäpäivänäkin. Ei myöskään minkään kansan kielellä ole, eikä löydy vastaavia sanoja näiden yliluonnollisten asiain selvittämiseen. Pakostakin siis oli korkeampien tasojen käsitteet ja oliot verhottavat fyysilliseen muotoon. Tämmöiset opetukset annettiin allegorioissa: vertauskuvissa..

---

*) Katso: 9 runo, säkeet 378—382. „Meri kuivi, taivas kuivi,
Sinä suurna poutavuonna
Tulivuonna voimatoinna.”

Ennen vanhaan kaikki ihmiset ymmärsivät nämä asiat, kaikki tiesivät mitä kukin sana sisälsi ja mitä mikin vertauskuva tahtoi esilletuoda — sillä kuvaannollisesti puhuen: „koko maailmalla on yhtäläinen huuli” s. t. s. kaikki ymmärsivät henkisesti sen, mitä fyysillisten sanojen avulla tahdottiin esittää, vaan aikojen vieriessä ihmiset unhottivat näiden vertauskuvien esoteerisen eli sisäisen puolen merkityksen: silloin eräs kainilaisten vihitty mestari, („sillä Herra pani merkin Kainiin,” s. t. s. se, joka on merkitty kuuluu merkinantajalle) nimeltä Kain, (henkisen maailman olomuotojen tuntija) rakensi kaupungin, s. t. s. erään mysteerion eli salakoulun.*) Sittenkun maailman kansakunnat hajosivat kukin omille erillensä ja teillensä, opetettiin ja jaettiin salakouluissa tietoa sitä haluaville kaikista salatuista asioista, jotka unohduksen ja tietämättömyyden kautta olivat joutuneet okkultiseksi eli salatuksi tiedoksi.

Sittemmin Mestarit puhuivat kansalle vertauskuvien kautta, vaan se, joka oli kypsynyt, jonka ymmärrys oli kehittynyt, joka ei enään tyytynyt, eikä lohtua löytänyt ulkonaisesta

---

*) Mysteeriot — Kaikilla itämaalaisilla uskonnoilla oli salainen kultti, — eli jumalanpalvelukseen kuuluvat juhlatoimitukset. Tämän salaisen puolen tunsivat ainoastaan vihityt; oppilaat opettelivat sitä tuntemaan. Vihityt kasvatettiin erityisesti tätä varten. Ensin he olivat neophyttejä — oppilaita, jolloin heille annettiin opetusta ylhäällä temppeleissä; lopulliset suuret salaisuudet ilmotettiin heille kirkkojen alla olevissa n. k. kryptoissa: (salainen paikka, valvi eli luola), kirkon alle laitettu salaiskirkko, jossa korkeimmat vihityt hierofantit opettivat. Opetusta annettiin hiljaisella äänellä; valanteon velvotuksella ei saanut näitä salaoppeja ilmottaa vihkimättömille. Opetusaineina olivat: oppi maailman synnystä, ihmisen maailmaan ilmaantumisesta (teogonia) ynnä muut salaiset kysymykset. Kansa sai ulkonaista, eksoteerista opetusta, mutta epoptit — näkijät, tietäjät tiesivät ulkonaisten menojen salaisen merkityksen. He tiesivät milloin „Jumalan salattu nimi” lausuessa tuli mainituksi. (Katso Matth. 13: 34 — 37. Ps. 78: 2.)

Toisinaan mysteerioissa esitettiin valtiollisiakin tapahtumia, niiden joukossa enin kehutut olivat n. k. eleusiinin mysteeriot. Keskiaikana merkittiin niillä näytäntöjä, joiden aiheena olivat raamatulliset aineet, (Kristuksen piinanhistorian esittäminen oli erinäisesti suosittu); näitä ensiaikoina esitettiin kirkoissa, jolloin munkisto näitä näytteli, sittemmin niitä muutkin, kuin hengelliseen säätyyn kuuluvat näyttelijät esittivät viimeiseltä jo kaduilla ja toreilla.

kirjaimesta, kuorista ja akanoista, vaan ikävöi ja halasi henkistä käsittämistä ja jumalallista ravintoa, se kyllä oppi tuntemaan ja tietämään kirjaimen, numeron, tason, sanan, vertauskuvan ja „logian" (Jeesuksen käyttämät puheet) merkitykset.

Näiden mysterioiden jäsenet muodostivat salaisen yhteiskunnan eli veljeyskunnan. On ollut, ja on vielä tänäkin päivänä, monta semmoista veljeyskuntaa. Ilmestyskirjan jokainen vertauskuva on erään tämmöisen veljeyskunnan pyhä rituaali eli jumalanpalveluksen ja vihkimyksen muoto.

Niinpä siis saattoi ja vieläkin tapahtuu siten, että, kun puhutaan Ilmestyskirjan sisällöstä, koulun ulkopuolella oleva ihminen ei ollenkaan käsitä mistä on puhe; hän kyllä kuulee sanat, mutta ei ymmärrä niiden sisältöä. Hän luulee, että pääasiana on kirjain, ja että kaikki on juuri niin tapahtunut, kuin kirjain sanoo. Sentähden emme käsitä Ilmestyskirjan henkeä, kun emme tiedä, mitä kaikilla noilla vertauskuvilla tarkotettiin. Veljeyskunnan jäsenelle selveni vähitellen kaikki: kirjain sisältö tuli hänelle tutuksi, ja mitä enemmän hän perehtyi itse kirjan ytimeen, sen rikkaammaksi tuli hänen henkinen elämänsä. Semmoinen veljeyskunnan jäsen tiesi ja oppi tuntemaan oman salaiskoulunsa kirjaimiin kätketyt rituaalit ja kuvaukset niistä seikoista, mitkä sen veljeyskunnan vihkimyksissä käytettiin.

Semmoisia salakouluja on muinoisajan kansoilla ollut monenlaisia. Palestiinassa oli eräs n. k, „Viikunapuun" salainen veljeyskunta.

Kun (Joh. 1: 46—52) Jesus sanoo eräälle Viikunapuun veljeyskunnan jäsenelle: „Minä näin sinut viikunapuun alla ollessasi", tahtoo Hän sillä sanoa: minä tiedän, että sinä kuulut siihen mysterioon, veljeyskuntaan, joka nimittää itseänsä „viikunapuun mysteerioksi".

Kun nyt puhuteltu huomaa tämän salaisuuden olevan ilmi, vastaa hän koulun tervehdyslauseella: „Mestari, sinä olet jumalan poika", sillä hän itse ei saanut ilmottaa, josko hän kuului mihinkään salakouluun eli ei: se oli jokaisen koulun oppilaan välttämätön ehto. Koska nyt Mestari tiesi tämän hänen salaisuutensa, puhuteltu, aivan luonnollisesti, vastaa ja kutsuu Häntä mestariksi eli jumalanpojaksi, sillä

vihityt mestarit olivat ainoat veljeyskunnassa, joita kunnioitettiin tällä arvonimityksellä. Rituaali sääsi, että kaikki veljeyskuntaan kuuluvat ja sinne pyrkivät oppilaat eli neophytit tervehtivät mestareja tällä lauseella. Mestari oli salaiskoulussa valon, viisauden ja henkisen elämän välittäjä ja äskensaapuneiden opettaja ja taluttaja kaidalla tiellä ja ahtaalla itsensäkieltäymyksen polulla. Mestarin lause „oikea israelitta" merkitsee: „valittu, vastaanotettu veli,".

Ulkonaoleva ei voi, eikä jaksa muuta käsittää, kuin ainoastaan sen, minkä hän ulkonaisesti kuulee; mutta jokainen asiantuntija oivaltaa kuinka rikassisältöinen, ytimekäs ja paljon sanova on tuo lyhyt puhelu mestarin ja vastaanotetun veljen välillä. Kaikki on arvotus sille, joka tyytyy ainoastaan kuoreen, oivaltamatta itse henkeä.

Näin kaikki vanhat suusanalliset kertomukset eli muistelut (traditsionit) ja kirjotukset vaativat omia avaimiansa. Avaimitta jääpi asia meille hämäräksi saduksi, arvoitukseksi, kuoreksi ja hengettömäksi, kuolleeksi kirjaimeksi.

Raamattummekin tarvitsee tämmöisiä avaimia. Kun ensimmäiset kristinuskoon kääntyneet juutalaiset omistivat raamatun pyhäksi kirjaksensa, oli se rabbinien, juutalaisten vihittyjen puolelta julma kosto ett'eivät he noille avaimiansa antaneet; he kyllä tiesivät mistä merkityksestä heille olivat tuo „vanha testamentti" ja erittäinkin sen 5 Mooseksen kirjaa. Se oli hiljainen, äänetön vastaanpano sitä hävitystä vastaan, joita he mielestään saivat kärsiä, ja totisesti ovat juutalaiset vihityt tässä olleet sukkelammat kuin heidän vainoojansa. Jos luemme Paavalin kirjoituksia esoteerisen lyhdyn valossa, ovat ne aivan toista kuin sitä, mitä kirjain sanoo. Paavalikaan ei antanut salaopetusta muille, kuin sitä haluaville.

Tämän panen tähän ainoastaan valaistakseni asian käsittelyä. Emme ymmärrä Kalevalaa, joka on suomalaisten esoteerinen, suusanallinen kertomus, jos emme saa muilta salaiskouluilta heidän sisäisiä, esoteerisiä avaimiansa, Meidän suomalaisten avaimet ovat joutuneet tietäjäin kanssa unholaan; mutta aika on tullut josta vanha Väinämöinen ennusti:

„Annappas ajan kulua,
Päivän mennä, toisen tulla,
Taas minua tarvitahan,
Katsotahan, kaivatahan,
Uuen *sammon* saattajaksi,
Uuen *soiton* suoriaksi,
Uuen *kuun* kulettajaksi,
Uuen *päivän* päästäjäksi,
Kun ei *kuuta aurinkoa,*
Eikä ilmaista *iloa.”*

Tämmöiset entisajan kirjat, joita ei nykyinen sukupolvi osaa avaimitta lukea, ovat hindulaisten Puranat, Ramajana, Bhagavad-Gita, eli Herran laulu; kristittyjen Raamattu: turkkilaisten Koraani; heprealaisten Kabbala; Sepher Yetzirah (Luomisen Luvun kirja) ja Zohar (Kirja Valosta); kreikkalaisten ja latinalaisten pyhät Hymnit; kaldealaisten Numerolukujen kirja; kiinalaisten Laotsen esoteeriset (salaiset, sisäiset opit); egyptiläisten Thotin kirjat, Kuolleiden kirja; kaldealais-assyrialaiset kivitaulut; kaikenkaltaiset, niinhyvin nuolenpää kuin kiilamaiset hieroglyyfit; Mexikon temppeliseinäin kirjoitukset; allegooriset kuvat, ynnä suuri joukko muinaiskansojen kaikenlaisia pyhiä vertauskuvia ja kuvioita.

Miksi Kalevala ei siis olisi tämmöinen muinoissuomalaisten salattu pyhä maailmankatsomus? Eikö sekin ole verhottu kirjaimeen? Koko maailmata käsittävien salaisten oppien valossa on se aivan toista kuin ainoastaan kirjain eli „jonninjoutava lorunlasku”.

Katsokaamme siis, miten salaoppien avaimet aukasevat Kalevan salkun salaisuudet.

TOINEN LUENTO.

MITÄ ON KALEVALA?

„Moniaat suuret ajattelijat ovat selittäneet, että maanpallolla ei ole konsanaan löytynyt yhtään ainoata uskonnonperustajaa, olkoon hän sitte arjalainen, semitiläinen tai turanilainen, joka olisi keksinyt uuden uskonnon eli ilmentänyt ihmiskunnalle uutta totuutta. Kaikki n. k. „perustajat” ovat olleet jälleentuojia, vanhojen ikipäivien totuuksien esittäjiä, eikä suinkaan uusien oppien perustajia. He ovat ainoastaan olleet uusien uskonnonmuotojen keksijöitä ja selvityksien antajia, mutta ne totuudet jolle uskonnot perustuvat ovat niin vanhat kuin itse ihmiskuntakin. — Kaikki ne suuret totuudet, jotka alunpitäen välittömästi ilmoitettiin ihmiskunnalle, ovat säilytetyt ja tallennetut temppelien „kaikkein pyhimmässä”, vihkimätilaisuuksissa niitä ilmotettiin mysteerioissa ja persoonallisen*) opetuksen kautta. Näistä suurista totuuksista, jotka olivat selvinä totisesti viisaan katseelle, he sitten valitsivat joko yhden tai useampia ja ilmottivat niitä ihmisille. *Näin kukin kansanheimo omassa vuorossansa sai omaksensa muutamia näistä totuuksista, jotka puettiin jokai-*

---

*) Persoona, yksilö, persoonallisuus. Gabius Bassus selvittää sen johtuvan kahdesta latinalaisesta sanasta per ja sonare, siis jotakin läpikaikuvaa, kovasti kuuluvaa. Vanhoissa kreikkalaisissa teaattereissa kaikki näytteliät puhuivat naamarin kautta; naamaria nimitettiin pessoona. Katso tästä asiasta lähemmin tohtori W. Lagusen esitelmää, jossa hän sanoo: „koska vanhat roomalaiset kutsuivat naamaria persoonaksi ja kaikki uudemmat kielet ovat omistaneet tämän sanan, johtuukohan siitä se, että me emme koskaan näytä itseämme semmoisina, kuin me todellisuudessa olemme, vaan aina ilmennymme naamioituina, persoonallisuuksina?” (Litterr. Soireer. 1850. siv. 183. —)

Salaopissa kuvataan persoonallisuutta käsitteellä „alempi minuus.”‘ — Tästä tulee selitys aikanansa.

sen kansanheimon paikallisten ja erityisten vertauskuvien huntuun. Aikojen vieriessä tästä sitten kehittyi joko enemmän tai vähemmän filosofinen jumalanpalveluksen muoto, eli eri kansallisuuksien mystilliseen verhoon kääriytynyt pa'nteooni.[1])

Sentähden tohtori Legge, varsin oikein, kutsuukin Konfutseeta,[2]) — joka historiallisen[3]) ajanlaskun mukaan on varsin vanha lainlaatija, vaikkapa hän maailmanhistoriassa onkin verrannollisesti hyvinkin nykyaikainen ajattelija, — suorastaan ja ainoastaan jälleenantajaksi, ylituojaksi, eikä uskonnon luojaksi. Konfutse sanookin: „minä annan ainoastaan sitä, mitä itsekin olen saanut vastaanottaa; en voi luoda mitään uutta. Uskon vanhoja ja siksi minä rakastan heitä."[4])

„Salais-oppien" kirjottaja, (H. P. B.) rakastaa myöskin vanhoja, muinoisia; hän uskoo heitä yhtähyvin kuin nykyaikaisiakin muinoisajan viisauden perijöitä. Ja tässä kahdenkertaisessa uskossaan jättää hän nyt sen, minkä hänkin on saanut ja oppinut, kaikille niille, jotka tahtovat sitä vastaanottaa. Mitä tulee niihin, jotka hylkäävät hänen todistuksensa — s. t. s. tuohon suureen enemmistöön — niin hän, vähintäkään katkeruuden tunteetta, pitää sen hyvänänsä, sillä heillä on yhtä suuri oikeus kieltää, kuin hänellä vakuuttaa, koskapa he niinkuin „Salaoppien" kirjottajakin, näkevät totuuden kahdelta, toisistaan eriävältä näkökannalta."

„Kuinka suuret ja mahtavat nuo harrastukset olivatkaan, joita ensimäisenä vuosisadallamme fanaatillisesti tehtiin siihen

---

[1]) Pa'nteooni — vanhassa Kreikassa kaikille jumalille pyhitetty temppeli.

[2]) Kong—fu—tse (lat. Confusius) meriupseerin poika; kiin. filosofi ja virkamies. Synt. noin 550 e. Kr. kuol. 478. Hänen oppinsa on vähemmin uskontoa, enemmän siveellisyyttä (moraalia). Kiinassa pidetään sitä ainoana ortodoxaalisena eli puhdasoppisena.

[3]) Historiallinen — Brahminien ajanlasku. Ajankäsitys näkymättömässä maailmassa on aivan toisenlainen kuin meillä.

[4]) Rouva Helena Petrovna Blavatsky s. 1831. kuollut 1891. Hänen elämäkertansa on mitä kummallisin ilmiö. Hän oli ensimmäinen, joka länsimaalaisille (oxident) kansoille julkilausui itämaalaisten (orientkansojen uskontoihin kätketyt suuret, salatut totuudet. Teoksen nimi on: The Secret Doktrine, ilmestynyt 3:ssa osassa. Ruotsin kielelle käännetty: „Den Hemliga Läran." Painettu Tukholmassa 1895. Teosta suomennetaan parhaillaan.

suuntaan, että jokainen vähäisinkin jälki „pakanallisten” kansojen ajatus ja nerollisuuden tuotteista saataisiin hävitetyksi ja poisjuurrutetuksi, niin nuo vainot eivät kumminkaan saavuttaneet toivottua päämaalia, vaan ulkokultaisuuden ja siveettömyyden pimeä henki on sittemminkin, aina siitä lähtien, koettanut järjestelmällisesti väärentää jokaisen ennen-kristillisaikuisen kirkkaan totuuden.

Historia*) on kuitenkin, huolimatta kaikista epävarmoista aikakirjoista, säilyttänyt niistä muistomerkkiä aina meidän aikaamme saakka riittäviin asti, ja siten jättänyt meille puolueettoman kuvan kokonaisuudesta.” — — — —

„Mitä tulee siihen asiain tilaan että „eläinradan” mysterioiden avain on melkein hävinnyt maailmalta — — —
tämä eläinradan avain, jota nyt pitää vääntää seitsemän kertaa ennenkun koko järjestelmä saadaan ilmi. — — — —

Saman voi sanoa koko esoteerisestä järjestelmästä”—.

Näin lausuu Helena Petrovna Blavatsky teoksensa „The Secret Doctrine” ruotsalaisen käännöksen „Hemliga Läran” I osan esipuheessa, siv. 22, 23 ja 24.

Ja näihin lauseisiin yhtyy kaikella vakaumuksella tämänkin teoksen kokoonpanija.

Kuka on siis muinoissuomalaisten maailmankatsomuksen, uskonnon luoja? —

Niinkuin tiedämme on Kalevala *muinoissuomalaisten suusanallinen* traditsiooni eli runolliseen muotoon puettu *maailmankatsomus.* Sillä on kaksi puolta: ulkonainen: kirjain, ja sisäinen: kirjaimeen piiloutunut henki. Ja tämä *Henki on* muinoissuomalaisten *uskonnon Luoja.*

Kirjaimen kukin näkee ja kuulee; hengen löytää sitä etsivä omasta sisällisimmästänsä, eli näkymättömästä maailmasta. Niinkuin kaikki muinoisajan kirjat vaatii Kalevalakin omia, meille näihin aikoihin asti salattuja avaimiaan; niitä paitsi jäisi itse sisältö meille hengettömäksi, kuolleeksi kirjaimeksi.

---

*) Ei saa ajatella meidän maailman historiallisia kirjoja. Tämän „historian” merkitys on paljon syvällisempi.

Tämä suusanallinen maailmankatsomus painettiin ensikerran kirjan muotoon vasta vuonna 1835. Sille annettiin nimeksi „Kalevala”. Sitä ennen se oli kansan omaisuus, joka säilyi muutamien muistissa; tämä sitten kulki sukupolvesta sukupolveen, suusta korvaan, perintötietona. Ihmeellisellä sitkeydellä on se pysynyt kansan muistissa. Mitä todistaa tämä muistinvahvuus? Sitä vain, että *totuus ei milloinkaan katoa maailmasta.* Vuosituhansia kestänyt, kansan henkeen juurtunut maailmankatsomus säilyi sittenkin, vaikka katoolinusko saapui maahan ja vaikka tuo vanha maailmankatsomus joutuikin ahdinkotilaan ja tuli vainon alaiseksi, ei se kuitenkaan muutamien tietäjäin muistista häipynyt pois. Millaiset olivat nämä tietäjät? He olivat sellaisia ihmisiä, jotka siinä oivalsivat totuuden, tunsivat runoissa piilevän hengen, vaikka he eivät sitä ulkopuolella olioille ilmottaneet. Ja mitäpä ne, nuo „profaanit” näillä tiedoilla olisivat tehneetkään? „Älkää heittäkö päärlyjänne sikain eteen”, sillä ne eivät niistä välitä. Ja niin se on vielä tänäpäivänäkin kuin on.

Silloin kuin eräät, asiaan innostuneet henkilöt rupesivat näitä runoja vähitellen kokoamaan, oli jo suuri joukko niitä kansan muistista häipynyt, niin että meillä nykyisin ei ole jäljellä muuta kuin osia kansamme suuresta, jalosta maailmankatsomuksesta, mutta nuo osasetkin ovat kyllin sisältörikkaat, mahtavat ja suuriarvoiset. Se, joka niistä rupeaa etsimään niiden alla ja sisällä piilevää henkeä, huomaa pian sen ihmeellisen seikan, että mitä syvemmälle hän kaivaa, sen suuremmaksi paisuu tämä henkinen aarreaitta; tuskin kukaan tutkija koskaan pääsnee kaiken perille, sillä löytyy, niinkuin salaiset opit sanovat, kokonaista seitsemän avainta, joilla näitä vanhanaikuisia kirjoja avataan ja jokaista avainta pitää vääntää seitsemän kertaa ympärinsä, (vertaus kuvaa tämän tutkintoalan suurta mahtavuutta). Ja koska H. P. B., niinkuin hän sanoo yllä mainitussa *suuressa teoksessaan,* väänsi tuota avainta ainoastaan kerran „että profaanit (ulkopuolella) olijat saisivat tilaisuuden heittämään edes yhden ainoan silmäyksen mysteerioon”, — niin tästä jo voimme käsittää, että se on ainoastaan vihitty mestari, joka voipi täydellisesti ymmärtää sekä selvittää tämänkin muinoissuomalaisen maailmankatsomuksen koko sisällön.

Se ei ole edes aikomuksenikaan. Aikomukseni näissä luennnoissa on vaan hiukan viitata niitä seikkoja, jotka mielestäni ansaitsevat tulla huomioonotetuiksi runon sisäistä puolta tutkiessa. En siis näissä luennoissani aijo kajota runojen ulkonaiseen puoleen, enkä sen asuun; en aijo puhua Kalevalan runojen järjestyksestä, — vaikka kylläkin luennoissani tulen selvittämään sen seikan, mistä johtuu erityinen nimien sekotus toinen toiseensa, — en runojen nykyisestä kotipesästä Venäjän Karjalasta, en näiden runojen järjestymisen viittojista, en tiedemiesten ja tutkijain lauselmista runojen alkuperäisyydestä, en vierassukuisista sanoista, en niiden kielen laadusta, en kirjotustavasta, en kokouspaikoista, enkä paljon mitään kerääjistäkään. En näistä ulkonaisista asioista paljon mainitse, sillä niistä on kirjotettu kokonaisia volyymeja ja jokainen saa näitä lähteitä hyväksensä käyttää ja niistä ottaa selvää.

Ensimmäinen Kalevalan painos (1835) sisältää 32 runoa yhteensä 12,000 säettä, Näin on ilmotettu eräässä Kalevalapainoksen esipuheessa.

Tätä painosta ei pitkiin aikoihin ole kirjakaupoissa ollut saatavana. Jo ammonaikoja sitten on se loppuunmyyty. Nykyisin on sitä hyvin vaikea käsiin saada. Ne jotka ovat onnistuneet sen itselleen hankkimaan, eivät siitä tahdo hetkeksikään luopua. Vaikea oli minun sitä saada edes nähdäksenikään.*)

Yhdeksäntoista vuotta myöhemmin v. 1849 ilmestyi uusi

---

*) Tästä on erityinen kertomus, joka ansainnee tulla muistiin merkityksi.

Menin pyytämään saadakseni „Vanhaa Kalevalaa” lainaksi joksikin aikaa Yliopiston kirjastosta. Kirjastonhoitaja sanoi minulle: „sitä kirjaa ei lainata, eikä kotiin anneta kellekään, vaikka hän maksaisi tuhannen markkaa.” Turhaan sitä sitte kaikkialta haeskelin. Turhaan ystävätkin saappaitansa kuluttivat. Viimeinkin Tohtori A. Niemi hyväntahtoisesti lainasi minulle omansa *ainoastaan kahdeksi viikoksi;* ja niinpä sain kuin sainkin käsiini Kalevala-painoksen vuodelta 1835. Olisin kyllä siitä saanut kopioida Suom. Kirjallisuuden Seuran huoneustossa, mutta kun olen työihminen, jonka aika on täpärällä ja työtunnit samaan aikaan kuin sekin kirjasto on avoinna, en mitenkään joutanut siellä istumaan. — Mutta miksi tuota kallista kirjaa ei painateta, että haluavat saisivat sitä tutkia mielensä mukaan? — Että jo painetun kirjan uudestaan kirjottaminen vei minulta turhanpäiten paljon kallista aikaa, on itsestään ymmärrettävä. Mutta ilman sitä painosta en voinut käsittää runon esoteeristä puolta. Kuin sain sen käsiini, selvisi kaikki itsestään. Sitä eivät tiedemiehet vielä ole muuntaneet: ja se on selvä.

Kalevalan painos. Runojen luku on siinä lisääntynyt viiteenkymmeneen ja säkeitä on siinä kokonaista 22,800.

Kumminkin ens. painos, sisäiseltä puolen katsottuna on paremmin, johdonmukaisemmin ja selvemmin järjestetty kuin tämä toinen ja sitä seuraavat painokset. Ens. painos, vaikka sen sisältö ei ole niin laajaperäinen, kuin sitä seuraavain, on säilyttänyt alkuperäisen, omituisen leimansa ja sisäisen järjestyksensä. Itse runonlaulajatko sen lienevät järjestäneet? Se ehdottomasti on paras ja selvin kaikista tähän astisista Kal. painoksista. Ilman sitä olisi tutkijalle melkein mahdotonta tunkeutua runojen itse ytimeen.

Toisen painoksen esipuheessa tohtori Elias Lönnrot, heti toisella sivulla — ja tätä en voi olla tähän luentooni ottamatta — lausuu näin:

„Entisen lääninlääkärin, tohtori Zacharias Topeliuksen ansioksi mainittakoon, että hän 5:ssä osassa, vuosina 1822—1836, ilmestyneillä runokokouksillansa

‚Suomen kansan vanhoja runoja ynnä myös
Nykyisempiä Lauluja.'

laitti ensimmäisen tiedon näiden runojen varsinaisesta kotipesästä.

Jo sitä ennen oli Akatemian apulainen Reinhold von Becker, Pohjanmaalta koonnut muutamia runoja Väinämöisestä ja 1820 vuoden Turun Viikko-Sanomissa suorittanut niitä johonkuhun järjestykseen keskenänsä, joka oli ensimmäinen yritys sitä laatua. Ilman näittä kahdetta miehettä Kalevalan runot ehkä vieläkin olisivat entisessä piilossansa; sillä kenpä ilman Topeliuksen johdotta olisi arvannut niitä Venäjän Karjalasta etsimään lähteä, ja kenenkä päähän olisi juuri äkisti taitanut tulla niiden yhteen kutomisen ajatus, jos von Beckerin yritys ei olisi ohjannut siihen."

Näin tämä suuri miehemme ja runojemme kerääjä ihanan vaatimattomasti puhuu. Kaiken kunnian hän muille jakaa; kaikessa vaatimattomuudessaan sekä ikäänkuin kätköön vetäytyessään hänen olentonsa vaan paremmin meille kirkastuu ja rakkautemme tuohon suureen mestariin siitä vaan kas-

vaa ja paisuu: me pienenemme, mutta hän kohoaa pilvien tasalle.

Saman painoksen siv. 6 hän vielä jatkaa puhettansa näin:

„Siitä että Venäjän Karjalassa vanhoja runoja ja niiden laulajoita näihin aikoihin asti on kunniassa pidetty, voisi päättää, laulajien runojansa ei unohtaneen, vaan ennemmin niitä parannelleen ja kaunistelleen nykyiseen muotoonsa monilukuisissa toisinnoissa. *Muutamia vuosisatoja tätä ennen* niitä ehk'ei olisi löytynyt siihen paljouteen, vaikka kyllä jo silloinkin kaikki *olivat taimella ja heristymässä.*

Tästä lähin alkavat ne taas pikemmin supistua, kuin uusilla lisäyksillä enetä, sillä kun, ken ikänänsä tahtoo, saapi ne valmiina kirjana käteensä ja täydellisempänä, kun minkä kenen erinäinen muisto kannattaisi, niin katoaa muistolta-laulamisen arvo, ja arvon kadottua itse muistolta-laulaminenkin." — — — —

Saman painoksen III sivulla hän taas sanoo, — ja tämä kuulostaa aivan kuin joku entisajan mestari meille puhuisi: „Sanat ja kieli runoissa ei ole muu, kun tarinan *ulkonainen,* ajan mukiin muodostuva puku."

Niin juuri. Runopuku on vain hengen ulkonainen verho.

Kolmas painos Kalevalaa ilmestyi v. 1870. Sitä painosta olen näissä luennoissani seurannut.

Vuonna 1904 ilmestyi jälleen uusi painos. Ja näin 70 vuoden kuluessa on Kalevalasta ilmestynyt neljä suomen-kielistä painosta. Monen monelle ulkomaalaiselle kielelle on sitä tällä välin käännetty.

Ei kumminkaan mikään muu kieli näy kykenevän ilmituomaan, eikä jaksavan esittää kaikkia runon vivahduksia ja koko henkistä sisältöä niin tarkasti ja täsmällisesti, kuin runojemme. Yhdellä sanalla lausuu runo asian monelta kannalta esim. sallinethan, työnteleikse, vääntelihe, käänteleime, lynnähytti. Muut kielet tarvitsevat yhtä sanaa ja sen tarkkaa sisältöä merkitäksensä monta (jopa kahdeksankin) sanaa, eikä sittenkään asia ole vielä sama.

Panen tähän rinnakkaisin näytteeksi seuraavat. Collanin ruotsintamat säkeet:

„Det var luftens sköna jungfru,
En ibland naturens döttrar;
Länge lefde hon jungfruligt
Uti luftens vida gårdar,
Fästets vidt utsträckta rymder.”

„Olipa Impi, Ilman tyttö,
Kave Luonnotar korea;
Piti viikoista pyhyyttä
I’än kaiken impeyttä:
Ilman pitkillä pihoilla:
Tasaisilla tanterilla.”

Runon henkeä ruotsalaisen Kalevala-käännöksen ensisäkeestä puuttuu. Suomenkielisen säkeen yhdeksän tavua kätkevät mitä henkevimmän salaisuuden.

Parhaillaan on ilmestynyt hyvin seikkaperäisesti Kalevalan ulkonaista puolta valaiseva teos, nimeltä „Kalevala-vihko” julkaisi Valvoja. Ken haluaa, saa sieltä kyllä tietää, kuinka laajalti Kalevala on jo levinnyt.

Mitä on siis Kalevala? Se on *traditsiooni, josta on laitettu 50 Suomen kansan runoa sisältävä kirja,* Se on kirja, joka kertoo sielun kehityskulun: kuinka henki laskeutuu omasta olotilastaan aineeseen, ja sieltä nousee jälleen henkeen. Se on pyhä, mystilliseen huntuun puettu suomen kansan maailmankatsomus. Se ei ole siis *ainoastaan* runosarja, joka kertoisi muinoissuomalaisten kansojen aineellista n. s. historiallista kulkua. Erityiset henkilöt, heidän toimintansa ja tekonsa on tämän kertomuksen vertauskuvallinen verho; ne esittävät ihmisen kehitystä ja taisteluja katsottuna monelta eri näkökannalta; ne kuvailevat tuon näkymättömän totisen minämme erityisiä kehitysasteita- ja puolia. Tämä kertomus on meille säilynyt siltä ajalta, jolloin kansalle opetettiin sielunkehityskulkua allegoorisilla kuvauksilla. Mutta eiköhän nyt jo ole tullut se aika, josta Väinämöinen poismennessään juhlallisesti ennusti? Entisajan sekä tulevaisuuden kansan henkinen tiede ei saa jäädä enään huomioonottamatta: aika on tullut, jolloin okkulttisen tieteen *ei enään tarvitse salassa pysyä:* vaan sen täytyy tulla kaikkien ajattelevain ihmisten tietoon; tuntematon pitää kerrankin tulla tunnetuksi.

Jos tutkimme ajan enteitä, niin huomaamme kuinka

kaikkialla on herännyt kysymys: mitä minä oikeastaan olen ja mitä uskon? Olenko minä sen ja sen kirkon tosi uskovainen? Olenko minä totinen Jesuksen kirkon jäsen, tai kuulunko minä tuohon suureen yleiseen Konstantinuksen eli valtionkirkkoon? Ajatustoiminta on syttynyt kaikkien sielussa. Suuri joukko ihmisiä on herännyt ikäänkuin uuteen ajanjaksoon. Kirjaimellinen raamatun tulkinta ei enään tyydytä ajattelevaa henkeä. Ja itse asiassa me elämmekin uuden ajanjakson alkupuoliskolla. Kaikki ajan merkit osottavat että suuri siveellinen elämän uudistuksen aalto on astumassa maailmaan. Muutamat uskovat että tämä uudistus on jo alkanutkin kirjaimellisesti vuodesta 1882; koskapa vuosi 1881, monen yhtäpitävän ennustuksen kanssa, olisi ollut Vanhan Liiton viimeinen vuosi, niin moniaat ovat jo alkaneet kirjottamaan uuden vuosiluvun tästä vuodesta nimittäen sitä ANNO DOMINAE (Herrattaren vuosi) 1. Ennen kirjotettiin, ja vieläkin kirjotetaan: Anno Domine (Herran vuosi), vaan nyt sen salattu käsite on liitetty naiselliseen päätteeseen *se;* sillä, on ennustettu, että tuolla Uudella Liitolla tulee olemaan syvä naisellinen merkitys; itse asiassa ei mikään vähempi kuin Jumalallisen Viisauden eli THEO-SOPHIAN ilmentyminen maailmaan. Tämän aikakauden kuluessa pitää ihmisille tulla tunnetuksi kaikki se, mikä on ollut kätkettynä ja ainoastaan muutamain tiedossa, muutamain omaisuutena.

Tyydyttävän selvityksen tämän asiainjuoksun naiselliseen luonteeseen tulen tekemään seuraavissa luennoissa.

Suurimmalla vaatimattomuudella tunnustan kaiken oppimattomuuteni näissä äärettömän suurissa salatuissa tieteissä; tunnen syvällisemmin kuin yksikään lukijoistani voi aavistaa, että kykyni näiden tärkeiden kysymysten ratkaisuun on heikko, voimani sangen vajanainen „monissa ja moninaisissa” puuttuvainen. Mutta nämä luentoni eivät tarvitsekaan sen suurempaa huomiota, kuin ainoastaan sen, mitä ne itsessänsä ovat: pikkuisia kipinöitä, säkeniä, joiden vaatimaton tehtävä ja tarkotus on ainoastaan hiukan viitata sitä valoa kohti, joka näistä runoista heijastaa. Ja tämä heijastus syttyköön ja innostuttakoon toisia ja yhä uusia tutkijoita lakkaamatta enemmän ja enemmän syventymään näiden runojen salattuun puo-

leen, itse henkeen, joka itsehensä kätkee totisen Valon ja Viisauden! Tämä runojen salattu puoli onkin juuri tuo ITSE ilmentymätön, ilmennyt ja ilmentäjä.

Kaikilla fyysillisillä ilmiöillä on vastaavaisuutensa näkymättömässä maailmassa. Ei ole pienintäkään ainehiukkasta, joka olisi ainoastaan fyysillisen tason ilmennys. Tämän tunsivat vanhan ajan suomalaiset. Ja kun he rupesivat selvittämään näkymätöntä maailmaa, eivät he voineet sanojen ja käsitteiden puutteessa ilmentää sen maailman asioita muuten kuin pukemalla ne maisiin sanoihin ja allegorioihin *). Nämä vertauskuvat olivat silloin kaikille tutut, mutta aikojen vieriessä nuo symboolit muuttuivat kirjaintiedoksi ja niitä vastaavat käsitteet unhottuivat kansalta pois; siten jäi meille ainoastaan paljas kirjain eli ulkokuori. Nyt on kuitenkin tullut aika, jolloin emme enään seulo ja pui paljaita olkia, vaan tahdomme syventyä etsimään ei ainoastaan siementä, mutta itse siemenen ydintä eli itse henkeä.

Että fyysillisellä tasolla tapahtuvat ilmennykset ovat näkymättömän maailman kuvastuksia, heijastuksia, siitä ovat kaikki henkisissä tutkimuksissa kauvas päässeet ihmiset, jotka eivät ainoastaan sokeasti usko ja oleta näitä asioita tosiksi, vaan omasta kokemuksestansa tietävät että asia on näin, yksimieliset ja sen he kaikki yhtäpitävästi vakuuttavat. Tiede ja kirkko, jotka selvittävät asiain ulkonaiset puolet, pitävät näitä tutkijoita haaveilijoina. Se ei kuitenkaan asiata mitenkään muuta, eikä halvenna. Ne tiedot, joita salaisopit tarjoavat ihmiskunnalle ovat monen tuhannen ihmisen kokemat todellisuudet. Miksi heidän todistuksillensa emme panisi arvoa ja luottaisi heihin: onhan meillä itsekullakin vapaus, oikeus sekä suoranainen velvollisuuskin ottaa ja saada näistä oma vakaumus, jota ei mikään näkyväinen voi horjuttaa.

Eilen, (elokuun 29 p. 1909) olin kirkossa. Siellä saarnamies selitti kirjaimellisesti tapahtuman, joka kuvailee kuinka Jeesus paransi syntymästään asti kuuron ja mykän miehen. Vaatimalla tuo pappi vaati, että kaikki järki meissä on kuo-

---

*) Allegori — kreik. jonkun asian esittäminen, toisen sitä vastaavan käsitteen kautta.

letettava ja tukahdutettava. Tämä väitös on kuitenkin vailla kaikkea pontta ja perustusta. Se ei perustu raamattuun. Jos ihminen voisi ja olisi niin onneton, että hän saattaisi tukahduttaa järkensä toiminnan, niin olisi hän surkein olento, mitä maa päällänsä kantaa. Tämä väitelmä järjen tappamisesta on juuri samanlainen, kuin jos joku käskisi fyysillistä ihmistä tukahduttamaan aistintoimintansa: silmällä ei pitäisi nähdä, korvalla ei pitäisi kuulla, ja fyysillisellä järjellä ei pitäisi ymmärtää. Jos ihminen voisi tämän vaatimuksen toteuttaa, niin hän ei ymmärtäisi eikä käsittäisi itseänsä ajattelevaksi olennoksi, eikä siis tietäisi ajallisenkaan elämän järjestyksestä mitään. Järki on meissä se jumalaiskipinä, joka on meidän paras omaisuutemme tässä ajallisessa elämässä. Me olemme velvolliset ja meidän *täytyy oppia* se tuntemaan ja näkemään, että se juuri on jumalallista meissä. Se on kirkastettava totuuden tulessa ja jumalallisuuden pyhässä hengessä: ei yksikään meistä saa jättää tuota tekemättä. Siis kirkon oppi siitä, että pitää viskata järki penkin alle, on mitä suurin jumaluuden pilkka. „Tutkikaat raamatulta”, kuuluu käsky: ja miten me sitä tutkimme, jos meiltä järki otettaisiin pois?

Saarnaaja samalla kovasti kielsi kansaa ostamasta ja lukemasta minkäänlaisia vapaamman hengen tuulahdusta sisältäviä kirjoja, ett'ei vaan kukaan saisi tietääksensä itse totuutta ja rupeaisi ajattelemaan itsenäisesti, sillä silloin luonnollisesti ulkonaiset papit eivät mitenkään voisi ulkonaisilla kuorilla tyydyttää henkisesti ajattelevaa sielua. Siinä tapauksessa ei tuo lause „tutkikaat raamatuita”, ulkonaisen papin mielestä mitään merkitsekään; vaikka se on käsky, joka juuri kehottaa jokaista niinhyvin järjen toimintaan, kuin kirjojen viljelemiseenkin. Saarnaaja ei tullut sitä ajatelleeksikaan että täten hän kielsi jokaiselta kuulijalta vapauden ja itsenäisyyden. Mitä se tahtoo sanoa, että joku toinen ajattelee minun puolestani? Se tahtoo sanoa: minä matkin tuota puhujaa; olen siis apina tai papukaija, ja kiellän täten ihmisyyteni sekä minussa piilevän jumalaiskipinän, muuttuen täten eläimeksi. Jokainen ajatelkoon tätä kallista asiata, niin se kyllä kaikille ajattelijoille selvenee, mikä vääryys tämmöisessä

opissa piilee, joka kieltää ihmisellisen, s. t. s. heikon järjen kipinän sekä samalla jumalallisen suuren, kaikkivalostavan Järjen, joka asustaa ihmisessäkin, kunhan hän vaan sen ensin oppii tuntemaan totuuden valossa oman itsensä johtavaksi hengeksi.

„Alkamisesta kaikki riippuu”, antaa Ovidius *) Jaanuksen sanoa. Siis kun alku on tehty, herää monen muunkin tutkijan, ajattelijan sielussa samanlaiset kysymykset; tutkinto menee yhä kauvemmas ja tutkittava aine selviää aina paremmin ja kirkkaammin, mitä enemmin jumalallisen totuuden valo kasvaa itse kunkin ajattelijan sielussa.

Jaanus oli roomalaisilla semmoinen jumala, voima eli ajatuksen kätkijä, joka vertauskuvallisesti esitti kaikkien olevaisten lähtökohtaa, synty- eli alkupistettä. Alettiinpa mikä työ tahansa, oli Jaanus työn synty. Hänellä kuvattiin vuodenalun ja vuodenaikojen syntyä, sekä ihmisten kohtalojen ja elonvaihtelujen alkua. Hänestä sai lähtökohtansa ihmiskunnan kulttuuri, maanviljelys, tieteet, taiteet ja uskonnot. Vanhat roomalaiset uskoivat enteisiin, siispä kaiken työn alkaminen oli heille suuresta merkityksestä. Jaanus oli onnellisen alun ja kauniin lopun symbooli. Hän avitti kaikkia edesottamisia ja saattoi ne toivottuun loppuun. Hän avasi-, alkoi, ja sulki-, lopetti kaikki työt. Hän ei ollut tavattavissa ainoastaan kaikkien maallisten alkujen portilla, vaan myöskin näkymättömän maailman-taivaan ovella. Kaiken alku ja loppu oli hänen vasemmassa kädessänsä olevassa avaimessa. Hän kuvaili eetterin, merien ja maiden alkua ja sitä ensi sysäystä, joka panee maailmankulmat liikkeeseen.

Jaanus kuvattiin istuvana s. o. vahvana, alati pysyvänä, ijäiseen perustuvana. Hyvin sattuvasti Jaanusta kuvattiin kaksinaisilla kasvoilla: se merkitsi hänen kahdenlaista toimintaansa: nuorukaisen kasvot kuvailivat alkua, vanhuksen loppua. Hänen nimensäkin oli kaksiosanen (Bifreus), sekä kaksonen (Geminus). Oikeassa kädessään pitää hän valtikkaa, täten kuvaillen kehityskulun ja kaiken kehityksen mahtavuutta.

---

*) Ovidius Naso, Publius, room. runoilija s. 43 e. K. Tallella löytyy monta hänen kirjaansa, joista mainioin on Metamorphoses.

Vuoden alkaja Januarius, tammikuu kantaa hänen nimeänsä. Jaanukselle uhrattiinkin kahdellatoista alttarilla, sillä hänestä riippui kunkin kuukauden ja jokaisen päivän alku. Kylvön alussa, samoinkun sodan puhjetessa muisteltiin Jaanusta.

Ja „alkamisesta kaikki riippuu".

Jokainen ajattelija ymmärtää heti, mitä tämä vertauskuva (allegoria) merkitsee. Se ei ollut mitään persoonallista jumalaa eli olentoa, jota Jaanus kuvaili, vaan itse sitä henkistä käsitettä, ajatusta, joka kuvassa piili, tällä tahdottiin ilmentää. Se, joka kuvaa tutki, se oppi tuntemaan itse henkisen ajatuksen; joka ei tutkinut, näki ja palveli kuvaa, ulkokuorta. Kaiken alkuemosta roomalaiset Jaanuksella kuvailivat. Eivätkä „tietäjät" suinkaan tuota kuvaa palvelleet; kuvalla he tahtoivat kuvaannollisesti esittää kaikelle kansalle siinä piilevää ajatusta, henkeä.

Eikö tämä ole varsin sopiva vertauskuva Kalevalan tutkimuksillekin?

Mielestäni Jaanuksen kaksi otsaa kuvailevat paljon muutakin, kuin ainoastaan alkua ja loppua. Ne kuvailevat, muun muassa, esim. tutkimuksen kahta, ulkonaista ja sisäistä puolta. Ottakamme esim. Lemminkäinen. Tiedemiehet kuvailevat Lemminkäistä joksikin kevytmieliseksi veitikaksi, joka „nauratteli" kaikki, s. t. s. piti pilkkanansa, häpäisemällä ja loukkaamalla kaikki „Saaren" naiset. Mutta tämä selvitys ei lähestulkoonkaan tyydytä esim. minun henkeäni; heti huomaa ettei Lemminkäistä ole arvosteltava ainoastaan ulkonaisen kirjaimen mukaan. Siis väitän, että Lemminkäinen kuvailee ihmisen monenkaltaisia taisteluja ja pyrintöjä vihkimyksen perään; hän kuvailee korkeata adeptia, joka henkisessä katsannossa on saavuttanut mitä korkeimman kehitysasteen. Tämä väitelmäni on kuitenkin todistettava. Samoin Kullervo: tiedemiehet, runon kirjaimen mukaan, sanovat että Kullervo oli nuorukainen, joka tärveli oman sisarensa, siis epäsiveellinen henkilö, joka vihdoin suistuu omaan miekkaansa, saaden surkean lopun. Minä taas, salaoppien perusteella, väitän, että Kullervo kuvailee kaikkea taidetta ja sen eri kehitys asteita. Kullervon sisar kuvailee hänen omaa tahtoansa. Hän tahtoo luoda

jotakin suurta, jota hän aavistaa ja näkee omassa hengessänsä; mutta vaikka hän kuinka koettaa, ei hän saa luoduksi sitä, mitä hän aikoo — ja kuka on se taiteilija, se ihminen, joka olisi työhönsä, omaan itseensä niin tyytyväinen, ettei hän siinä mitään korjattavaa näkisi? Kullervo suistuu omaan miekkaansa: se on totuuden perään tavoittelevan — vaan ei sitä konsaan saavuttavan ihmis-sielun tavallinen kulku. Mutta tämäkin väitelmä olisi todistettava. Nyt koetan vetää esiin todistukset kaikesta mistä ne voin löytää, ja todistan ainoastaan senverran, kuin ymmärrän ja minulle on selvinnyt. Otaksukaamme nyt, että olen erehtynyt tutkimusteni tuloksissa. Jopa tulee toinen, syvällisempi näkijä kuin luennoitsija; hän huomaa heti erehdykseni, ja samalla suoristaa sen, mikä jäi minulta vääräksi ja tietämättömyyden tähden huomioonottamatta.

Mitä tällä olemme voittaneet? Ei mitään muuta kuin totisen tuntemuksen, oikean tietämisen, joka on kaiken tutkimuksen ja koko elämän perusehto.

Säkenistä ja kipinöistä syttyy tuli ja se palakoon! Mikä on väärää, se poistukoon ja sortukoon! Totuus pääsköön ilmitulena meidän keskuudessamme palamaan jumalallisella valollaan!

„Säkenet ne säihkyellen
Valon kanssa rientäkööt!
Nuorten mieltä miellytelkööt!
Sytytelkööt! Sammukoot!”

Jumalallisen tiedon VALO kirkastukoon ja pysyköön meissä aina ja ijäisesti!

Tämän olen tahtonut ilmituoda kirjani esipuheessa:

„Alkamisesta kaikki riippuu.”

Esipuhe selvä, lyhyt, sitova.

KOLMAS LUENTO.

MITEN MEILLÄ SELVITETÄÄN KALEVALAN SISÄLTÖÄ?

Selvitykset ovat olleet monenlaiset. Muutamat tiedemiehet ovat tulleet siihen johtopäätökseen, että Kalevalan runot ovat suorastaan sitä, mitä niiden kirjain sanoo.

Mutta runot kertovat semmoisiakin tapahtumia, joita on aivan mahdoton puustaimellisesti käsittää, esim. Vipunen nousee elävänä tuhatvuotisesta haudastaan, ja nielee Väinämöisen, Pohjolan suuren härän mittaamattomat suhteet, Kapeet, Hornan pitkät puut, Hälläpyörä, Aluenjärvi, Kaatrakoski, y. m. kohtaa ja nimitystä, joihin kirjain eli suoranainen sanaselvitys ei mitenkään riitä.

Toiset tiedemiehet päättävät että runoissa kylläkin löytyy jonkunmoinen mystillisyys, salaperäisyys, mutta se on satua, eli korkeintaan ilmottaa runo selittämätöntä suomalaisten taikauskoa. Muutamain mielestä kansallisepoksemme kuvaa luonnonvoimain: pimeyden ja valkeuden, kesän ja talven taisteluja; moniaat taas näkevät runoissa myytillisiä tarinoita; toiset ilmottavat niiden kuvaavan eri heimojen, karjalaisten ja lappalaisten keskinäistä sotaa ja valloitusintoa.

Seikkaperäiset ja asiata kaikin puolin fyysilliseltä kannalta valaisevat ovat tiedemiesten selvitykset olleet: paljon kallista aikaa vaatii tämän asian erinäisten kirjailijain, tutkijain ja tiedemiesten esityksien ja kirjotuksien tutkiminen. Jokaista, joka haluaa näihin tutkimuksiin ja niiden tuloksiin perehtyä ja tutustua, kehotan itsensä ottamaan näistä selvää: lähteitä löytyy ääretön joukko; teokset ovat sangen laajat ja monipuoliset. Mutta vaikka panenkin suuren arvon kaikenkaltaiselle ajattelutoiminnalle ja suuresti rakastan kaikkia tutkijoita ynnä velvollisella ja velvoittavalla kunnioituksella

arvostan heidän johtopäätöksiänsä, — niin kumminkin olen turhaan etsinyt kaikista näistä laajoista teoksista itse runon henkeä, ydintä. Eivät nämä johtopäätökset lähestulkoonkaan ole minun henkeäni tyydyttäneet. Näitä tiedemiesten tuotteita tutkiessani, en ole löytänyt niissä sitä, mitä henkeni etsi, ikävöi, kaipasi ja halasi. Kaikki ne teokset temmeltävät tällä aineellisella, fyysillisellä tasolla, vaan runojen sisällistä, henkistä puolta ne eivät valaise.

Jos M. A. Castren olisi itse ennättänyt järjestää tutkimuksensa, niin, epäilemättä, hän olisi löytänyt runojen salatunkin puolen, sillä hänellä oli aavistus siitä hengestä, joka piilee Kalevalan runoissa,[1]) — mutta, paitsi Castrenia, [2]) ei yksikään tiedemiehistä ole tähän saakka esiintuonut mitään muuta kuin ainoastaan runon kirjaimen.

Vasta sitten kun hiukan tutustuin salaisiin oppeihin, huomasin, että runoissa piili suuri, sisäinen, tavallisilta tutkijoilta salattu henki-maailma. Aloin näkemään muutakin kuin kirjaimen, tuon ulkopuolisen asun, johon henki on pukeutunut. Heti kun erotin ulkonaisen sisäisestä, silloin sai oma henkenikin tyydytyksen, sillä „kirjain kuolettaa, vaan henki eläväksi tekee".

Näissä luennoissani en siis paljoakaan tule puhumaan noista ulkonaisista kuorista, joita me kirjaimiksi, sanoiksi, tapahtumiksi nimitämme: aikomukseni on kaikessa yksinkertaisuudessa selvittää ainoastaan sitä, mitä salaiset avaimet aukaisevat, ilmoilletuovat henkisestä maailmasta; aikomukseni on, sen verran kun kykenen, esittää runojen tapahtumiin puetun sisäisen puolen, *runon hengen;* muinoissuomalaisten suurenmoisen maailmankatsomuksen eli pyhän vakaumuksen, semmosena kuin se tavataan kaikkien salakoulujen esoteerisissä eli sisäisissä opeissa.

Kyllä varsin hyvin tiedän, ja — ilomielellä sen tunnustan — että nämä luentoni ovat ainoastaan vajanaisia hei-

---

[1]) Katso tästä lähemmin Castrenin v. 1849 marraskuun 9 päivänä yliopiston juhlasalissa pitämää mieltäkiinnittävää esitelmää: Hvar låg det Finska folkets vagga? (Missä seisoi Suomen kansan kehto?) Litterära Soiréer, painettu Helsingissä, 1849 siv. 3.

[2]) Mathias Alexander Castrén, kielentutkija s. 1813, kuol. 1852.

kon heikkoja koelmia, joissa monen monta kertaa tulee erehdyksiä — (ja niitä en voi, asian luontoon katsoen, mitenkään välttää) — kylläkin tapahtumaan. Koska olen myöskin varmasti vakuutettu että „totuus on korkein uskonto” niin se ehdottomasti lopultakin voittaa ja erehdykset aikaa myöten poistetaan. Näiden luentojeni julkaisun päämaalina ei suinkaan ole minkäänlaisen riitaisuuden hengen herättäminen. Tahdon näissä vain ilmaista kokemuksiani, selvittää sitä maailmankatsomusta, minkä henkeni on näissä runoissa löytänyt ja toivon, että jokainen tämän kirjan lukia „tutkii kaikki” ja pitää, tallentaa, mieleensä painaa ja elämässänsä toteuttaa sen, rnikä on hyvä, ja hylkää sen, mikä ei hänen henkeänsä voi mitenkään tyydyttää.

Se, mikä saattoi minut näille henkimaailman kentille, oli tuo runojen ihmeellinen kuvitteluvoima. Ihan joka runossa näen jotakin ihmeellistä, yliluonnollista, niin sanoakseni, liijallisuutta. Miksi runo liijoittelee? kyselin monasti itseltäni. Tätä seikkaa me oppilaat jo seminaarissa ollessani suuresti ihmettelimme. Kun kysyimme opettajaltamme syytä tuohon kummaan, vastasi hän: „kaikki kuvaa suomalaisten taikauskoa. Tämä on heidän suuren mielikuvittelunsa ja suuremmoisen runoilijaluonteensa ilmausta.” Näin oli koko opetus, yksin seminaarissakin, paljasta kirjaimen tulkintaa. Henki oli liian syvälle kätkeytynyt, unohdukseen joutunut.

Koska siis löytyy sangen laajoja teoksia tuon ulkopuolisen peitteen eli verhon selvittämiseen, en niihin ollenkaan kajoa. Panen vaan tähän todisteeksi parin, sangen arvoisan tiedemiehen muutaman lauseen.

Pitkän, hyvin punnitun ja ulkonaisesti valaisevan tutkimuksen tehtyään, tulee August Ahlqvist (Oksanen) siihen johtopäätökseen, että Kalevala on *historiallinen epos.*)*

„Kalevala” sanoo hän, „on saanut alkunsa siitä torasta, joka vallitsi lappalaisten ja karjalaisten välillä ja jonka syynä oli edellisten joko luultu tahi todellinen rikkaus, jonka karjalaiset tahtoivat valloittaa. Tämä arvelu Kalevalan synnystä ei ole mitään uutta eikä ole minun keksimäni. Sen lausui Lönnrot jo heti alussa ja sitä mieltä oli hän loppuun asti.

---

*) Aug. Ahlqvist. Kalevalan Karjalaisuus. sivu 181 seur.

Minä en kumminkaan voi puolustaa hänen mielipidettänsä kokonansa. Hän arveli näet runoston yksityisten sankarienkin, ainakin joidenkuiden, ja ennen muita Väinämöisen, olleen *historiallisia olijoita,* jotka urostöillänsä tahi suurella älyllänsä saavuttivat erinomaisen huomion ja täten tulivat runoilun esineiksi. Minusta on se jokseenkin yhdentekevä, onko Väinämöistä ja noita muita sankareja koskaan ollut olemassa vai ei. Pää-asia on vaan se, että kansa runokertomuksissansa heistä on *heidän luonteissansa ihannellut omaa luonnettansa,* kuvaellessaan heidän elämätänsä, kuvaellut *omaa olostamistansa* ja kertoessaan heidän urostöitänsä ja retkiänsä kertonut, mitä kansa tiesi taikka luuli tosiaankin tapahtuneeksi.

— — — — Jumalais-taruisen seka-aineen suvaitsee kansanepos kyllä hyvin, se on sille milt'ei välttämätön sen sankarien jalostuttamiseksi ja ylistykseksi. Mutta se, että kertomuksen sankarit vaan edustaisivat siveellisiä käsitteitä ja sen tapaukset kuvaisivat ainoastaan hyvän ja pahan taisteluja, *on oikealle kansanepokselle peräti vierasta,* vasta korkeammalla sivistys- ja kehkeymiskannalla *voipi semmoinen siveydellisepos* yksityisen kuvittelijan toimesta syntyä, (esim. J. Bunian: Krist. vaelluksesta autuaaseen ijankaikkisuuteen). Ja yhtävähän kuin tämänlaatuista sisällystä ottaa kansanepos kertoakseen paljaita luonnonilmiöitä ja pukeakseen kertomuksen sankariksi kylmää ja lämmintä, pimeätä ja valoa, kesää ja talvea, j. n. e. Kirjoittajia on ollut, jotka ovat koettaneet todistaa esim. Kalevalan kertomuksia, toiset tämänlaatuisiksi, toiset siveellis-peräisiksi. Samanlaisia väitteitä on julaistu Homeeroksen nimisistä epoksista. Mutta eivät nämät selitykset ole pitkän päälle tyydyttäneet enemmän runouden ihailijoita kuin ajatuksen miehiäkään. Edellisten silmissä riisuvat tämmöiset selitykset epokselta kaiken runollisuuden ja tekevät runotuotteen *allegoriaksi;* jälkimäiset *tietävät,* että tuommoinen käsitteiden tahi luonnonvoimain olijoitseminen (personoiminen) kansaneposten tuottajille on ollut vierasta, *jopa mahdotointakin.* — — — — — — Tällaiset *naurettavat yritykset osoittavat ääretöntä typeryyttä niiden tekijöissä,* jotka eivät voi käsittää Homeeroksen runoteosten runollista johdonmukaisuutta ja suorasti ymmärrettävää kertomusta". — — —

Tämmöiseen lopputulokseen joutuu suuri runoilijamme ja kunnioitettava, tuottelias tutkijamme Oksanen.

„Suorasti” (kirjaimellisestiko?) ymmärrettävä kertomus, niinkuin arvoisa tutkija otaksuu, ei mitenkään voi tyydyttää „totisia hengen miehiä” s. o. ajattelevia ihmisiä. Tämä katsantokanta on euhemeristinen, eli se käsittelee myyttejä, semmoiselta näkökannalta ikäänkuin ne olisivat ainoastaan historiallisia muistoja, jotka aikojen kuluessa ovat saaneet sadun muodon. Euhemeriseerattu on läpitsensä tämän tutkijan katsantokanta. Mutta se ei ole ainoa oikea. Löytyy muitakin avaimia, eikä vain kirjaimellinen, joka on kaikkein yksinkertaisin ja samalla äärettömästi puutteellinen. — Siis ne tutkijat, joiden henkeä ei puustain tyydytä, *yrittävät* kaivamaan syvemmälle: sillä he näkevät muutakin kuin ainoastaan sitä, mitä kirjain sanoo. —

Tämä otaksuma ei kumminkaan ole mikään uusi. Jo prof. John Fiske, ennen meidän suurta tutkijaamme Oksasta, teoksessaan „Myths and Myth Makers” (Jumalaistarut ja niiden laatiat, siv. 21) lausuu, että

„— — — — myytit ovat sivistymättömän mielikuvituksia, joistakin luonnonilmiöistä; semmoinen mielikuvitus ei ole mikään allegoria, eikä mikään salattu symbooli; — tutkia menettää eli hukkaa kekseliäisyyttänsä, jos hän etsii niistä jäännöksiä jostakin korkeammasta, alkuperäisestä tiedosta. Alkuajan ihmiset eivät omistaneet mitään niin syvällistä tietoa, että he olisivat sitä voineet ikuistuttaa allegorioiden kautta; eivät he liioin olleet semmoisia raukkamaisia olentoja, että heidän välttämättömästi piti puhua arvotusten kautta, koskapa he kerran olisivat voineet yhtähyvin lausua käsitteitänsä ja huomioonottojansa tavallisella yksinkertaisella kielellä.”

Tämä on herra prof. Fisken arvelu.

Me seisomme nyt kumminkin ainoastaan salaisten oppien eli henkisten tieteiden kynnyksellä. Kukapa sen tietää, mihin salaopit saattavat ihmiskunnan sadan vuoden kuluttua? Mutta jos emme tutki, niin seisomme paikallamme eli kuljemme takaperoista tietä. Ja näin nämä arv. herrojen professorien y. m. samankaltaiset lausunnot pitäköööt omat kunnianarvoisat paikkansa.

Ajattelijain henkeä ne eivät tyydytä ja, — sallittakoon heidän tutkia ja yritellä etsiä totuutta kaikkialta.

Yksin sieltäkin joka viisaista näyttää naurettavalta.

Mutta miksi tämmöinen yritys olisi naurettava? Miksi se osottaisi enempää typeryyttä näiden tutkimusten tekijöissä kuin niidenkään, jotka selvittävät kaikki ainoastaan ulkonaiselta fyysilliseltä, kirjaimelliselta kannalta? Yksi tyytyy ruumeniin, akanoihin, — toinen etsii siementä, kolmas ei tyydy siemeniinkään, vaan koettaa saada selville siemenen syyn, aiheen. Miksi se ihminen olisi typerämpi, joka ei tyydy ulkokuoreen, vaan etsii syvempää, kaipaa totuutta kaikessa, näkee enemmän kuin fyysillisen ulkopuolisen ja etsii sisusta, itse henkeä Kalevalankin runoelmissa? Minkätähden tämä syvällisempi tutkimus ja runojen selvitys, — itse asiain ytimeen tunkeutuminen, veisi epokselta kaiken runollisuuden? Eikö meillä ole muuta avainta, kuin yksi vain, fyysillinen? Ei, heittäkäämme kaikki ennakkoluulot, kaikki tuomitsemiset sikseen. Tutkikaamme asioita niin monipuolisesti kuin suinkin mahdollista. Tutkimukset- ja selvitykset alati ja yhä enemmän ja enemmän valaisevat, kirkastavat ja elähyttävät näitä vanhoja kansamme hengen tuotteita. Jalot tutkijat kunnioittavat toinen toistensa intoa, ahkeruutta ja tuotantoa; halpamaiset parjaavat ja kadehtivat toinen toistansa.

Totuuden etsijä kunnioittaa kaikkia tutkimustapoja. Ei hänestä ole mikään turhaa eikä naurettavaa, sillä hän tietää että *totuus on yksi,* vaikka sillä on monta puolta. Se on yhtä laaja, kuin itse äärettömyys.

Katsokaamme nyt kuinka eräs toinen, myöskin suuri tutkija ilmottaa tutkimuksiensa tuloksen.

Otan tähän vielä Professori Kaarle Krohnin tutkimuksien tulokset. (Katso: „Oma Maa”, Tietokirja Suomen kodeille, sivut 615 — 624. 1907.)

Prof. Krohn on aivan äskettäin yllämainitussa teoksessa julaissut laajan tutkimuksen nimeltä: *„Suomalaistenpakanalliset jumalat„.*

„Pakanalliset jumalat” mimmoiset ne ovat? Mainittu professori kehotti minua lukemaan tuon tutkimuksensa. Mie-

lenkiinnolla sen teinkin. Mutta kuinka surkeasti petyin! Kaikki oli ijänikuista vanhaa. Tutkimuksesta ei ilmitullut minkäänlaista vapaamman hengen tuulahdusta, ei mitään, joka olisi koettanut vapauttaa kansaamme noista kuluneista, yksipuolisista käsitteistä, ei mitään henkisesti selvittävää näkökantaa — kaikki vaan alusta loppuun asti sanojen saivartelua, akanoiden ijäistä seulomista. Jo olisi aika että tiedemiehet nykyään katselisivat asioita syvemmältä näkökannalta, opettaisivat kansaa tuntemaan tuota kaikissa olioissa piilevää elonaihetta, näkymätöntä, kaikkialla ilmenevää voimaa, jota me kielemme köyhyyden tähden, olemme pakotetut nimittämään hengeksi. — Sitä, joka kaiken eläväksi tekee, — mutta kirjaintieto yhä rehottaa täydessä kukoistuksessaan ja vallitsee ylimmäisenä.

Kun „kansa anoo leipää, antavat he (tiede ja kirkko) sille kiven”, (kuolleen kirjaimen). „Henki on kuollut”, kuullaan usein sanottavan. Miksi kuolematon olisi kuollut? Siksi vaan, ettemme näe muuta kuin ainoastaan kirjaimen, kuoret, akanat, ruumenet, verhot, joihin henki on kätkeytynyt; näitä kuoria me seulomme ja kaupittelemme todellisena, ehta tavarana. Se, joka tästä kärsii on kansa kokonaisuudessaan ja jokikinen yksilö omalta osaltaan.

Kansa jo näkee että sen henkinen elämä on riutumaisillaan tieteen tarjoaman „kiven” nautintoon; se näkee ja oivaltaa tuon aution „korven” (kirkon) lahonneen mädännäisyyden. Se itse kokonaisuudessaan ikävöipi totuuden perään ja vähitellen”; riisuu päähänsä tyhjät, kuolleet, munkkikuntien keksimät, pöngättömät „dogmit„ — uskonkappaleet, katkoo kahleet ja viskaa siteet silmiltänsä ja orjuuden sille pukemat ikeet sielustaan. Se näkee että mestari Jesuksen oppi on pantu „vakan alle” ja „kynttilä” siirretty pois omasta kynttiläjalastansa. Kansa etsii unhottamaansa totuutta, joka ei kaipaa minkäänlaista muuta pylvästä, kuin ainoastaan oman itsensä; se seisoo kaatumatta, horjumatta, itsenäisenä, vaikkapa vain näennäisesti näkymättömänä yli aikojen, ikuisuuksien. Antero nousee haudastaan!

Professori Krohn ei siis sanallakaan selvitä mitä ja minkälaiset ovat „pakanalliset Jumalat” ja päällepäätteeksi juuri

suomalaisten semmoiset. Siitä tutkimuksesta ei suinkaan selviä, mitä „pakana" on ja mitä „jumalat" ovat.

Vaan osa kansastakin tätä nykyä tietää jo, että sanalla „pakana" muinoisaikoina kuvailtiin moukkaa, maalaista, maalla-asuvaista, joka ei kaupungin tapahtumista ja riennoista, kahakoista, muodeista ja muusta touhuntuoksinasta mitään tiennyt, ennenkun vasta aikojen kuluttua; — entisaikaan, jolloin juosten viestit tuotiin ja ratsastettiin, jos oli hyvin kiireellinen asia ilmotettavana. Ei ollut silloin höyryhepoa, ei sanomalehtiä, ei sähkölennätintä, joka nykyään kaukaistenkin paikkakuntain tapahtumista lennättää tiedot muutamassa silmänräpäyksessä. Kaupungissa oli ollut mellakka, kapina, siellä olivat! syntyneet uudet kuosit, uudet puuhat ja pyrinnöt. Maalainen ei niistä mitään tietänyt: hän oli tietämätöin eli: pagani — „pakana". — Ei sen surkeampi olento: mutta voivatko „jumalat" olla tämmöisiä tietämättömiä eli „pakanoita"?

Mitä siis „jumalat" olivat? „Jumalilla" käsittävät salaiset opit erinäisiä, kaikenkaltaisia liikkeelle panevia, puoleensa vetäviä, ja luotansa poistyöntäviä, hankauksen (friktionin) aikaansaavia ynnä muita *fyysillisiä voimia,* puhumattakaan niiden alkusynnyistä, *henkisistä voimista.* „Jumalat" ovat siis kaikenkaltaiset, niinhyvin luonnolliset kuin yliluonnollisetkin *voimat, mahdit, vallat.* Yliluonnolliset ainoastaan meille pienille, äärellisille, rajotetuille ihmislapsille. Antakoot kansat niille millaiset tahansa nimet: enkelit, haltiat, jumalat, devat, j. n. e.

„Suomalaisten pakanalliset jumalat" kuuluisi siis esoteerisesti (sisäisesti) täten: „Suomalaisten tietämättömät voimat". Nyt kysymme: olivatko ne suomalaiset, jotka olivat tietämättömät näistä näkymättömistä, seurauksiltaan näkyväisistä voimista, tahi nämä valtiaat, voimat eivät tietäneet mitään suomalaisista?

„*Pakanallisia jumalia"* ei ole, eikä voi olla. Jos meidän mielestämme joku tietämätön ihminen palvelee kiveä, puuta, kantoa tai mitä muuta näkyväistä kappaletta tahansa, niin hänen henkensä sittenkin etsii *Sitä Yhtä Ainoata Todellisuutta,* joka on kaikessa ja kaiken takana. Miksi tuo „pakana" niin tekee? Siksi, että hänen henkensä *pakottaa* häntä etsi-

män mahtavampaa itseänsä, omaa heikkoa, näkyväistä, fyysillistä ruumistansa.

Koska runojemme henki on sanoihin kätketty, siis piilossa, emmekä me sitä verhon takaa näe, niin olisiko silti koko runoutemme ainoastaan fyysillisten aistinten tuotetta, toisin sanoen, loruako alusta loppuun asti ?

Kun asiasta puhuin eräälle tiedemiehelle ilmotti hän, ettei Kalevalassa ole mitään muuta, kuin ne sanat, jotka siinä näkyvät ja kuuluvat. Mutta missä on syy epäilykseemme? Syy on meissä itsessämme. Me emme käsitä muuta kuin sen, jonka viisi aistintamme meille ilmottavat. Jo suorastaan fyysillinenkin ymmärryksemme sanoo meille, että runoissa piilee jokin ja jotakin, joita emme käsitä.

Ilmaistaksemme yliluonnollisia, näkymättömiä eli taivaallisia olotiloja ja muotoja täytyy meidän käyttää maallisia, fyysillisiä sanoja. Mutta ne eivät mitenkään kykene, jaksa eivätkä riitä näitä kuvailemaan, sillä maiset kielet, kaikki kauttaaltaan, ovat köyhät näiden asioiden selvittämiseen. Siispä henkinen, ihmisille yliluonnollinen käsite puettiin maiseen pukuun eli verhoon, aivan niinkuin tänäpäivänäkin tiedemies käyttää tieteessänsä ulkonaisia, tietämättömälle muukalaisia termejä ja nimityksiä, Kaikki entisaikojen kansat ovat näin tehneet; he kätkivät nuo suuret, saamansa totuudet maiseen haarniskaan. Tietämätön näkee ainoastaan ulkokuoren, kirjaimen, verhon; etsivä ajattelia huomaa sen sisällä piilevän hengen. Näin siis „profaanit” — (salaisuuksien ulkopuolella olijat) omistivat kuoret; salakoulut tarjosivat oppilailleen avaimet; avaimien avulla he sitten avasivat „linnan luiset lukot, vaskiset portit”, s. t. s. he oppivat kaikessa näkemään ja tuntemaan ITSESTÄ tunkevan ja virtaavan hengen, Jumalan, Luojan, Brahman, Osirin, Logoksen ja mitkä SEN nimet olleevatkin. He saivat vakaumuksen tuon kaikkialla läsnäolevan hengen olemassaolosta. He eivät ainoastaan uskoneet — sillä sokea olettamus on epätietämistä, taikauskoa, — vaan he saivat vakaumuksen todellisuudesta, joka on oikea usko, oikea tietäminen. Suurimmat salaisuudet omistivat, niinkuin luonnollista onkin, ainoastaan kaiken kokeneet vihityt mestarit, oikeat tietäjät”.

Profaanit näkivät siis ainoastaan akanat, sen, mikä silmään pisti, s. t. s. mikä aistimilla huomataan. Ajattelia näki itse sydämen elonaiheen „synnyn syvän", itse Hengen.

Näin on aina ollut ja on vielä tänäkin päivänä. Jos Mikael Agricola olisi ottanut selvää Kalevalan „pakanallisten" runojen hengestä, niin hän ei missään tapauksessa olisi puhunut ja jälkeläisillensä opettanut minkäännäköistä „suomalaisten pakanallisista jumalista". Hän oli ainoastaan kirkon vihitty pappi, ulkonaisten asiain, kuorienselvityksien edustaja. Hän ymmärsi ulkonaiset sanat ja asiat semmoisinaan; hän ei ollut mikään salakoulun „vihitty mestari", tietäjä, semmoinen kuin oli „vanha vakaa Väinämöinen", ja sentähden hän puhui ja perinnöksi jätti kansallensa: „suomalaisten pakanalliset jumalat."

Tämmöisiä ulkonaisia pappeja nimitetään Indiassa Brihaspati. Heille entisaikaan ei koskaan annettu korkean viisauden „Somajuomaa". Se tuli ainoastaan „henkisesti" vihittyjen pappien osaksi. Täten nuo ulkonaiset opettajat, vaikka he olivatkin „jumalan palveliat", jumalanpalveluksessansa esittivät ainoastaan kuolleen kirjaimen, sillä sen henki ei ollut heissä elävä: he eivät tunteneet itse opinydintä, ainoastaan sen ulkomuodon. Koska moni Brihaspati, huolimatta siitä, että ulkonainen dogmillinen jumalanpalvelus hänet kahlehti, kumminkin hengessänsä kaipasi itse totuutta, niin koetti hän luulotella itsellensä ja uskotella muille, että tuo totuus oli juuri tuo hänen opettamansa hengetön dogmi, jota hänen jumalanpalveluksensa eli ritualismonsa esitteli. Tämmöisestä luulottelusta ovat myöskin syntyneet opit: „Suomalaisten pakanallisista jumalista."

Ulkonaiset sanat ja meidän nykyiset oppikirjamme sekä suuresti kehuttu henkiköyhä koulusivistyksemme eivät yksistään riitä Kalevalan selvittämiseen. Siihen tarvitaan entisaikain salakoulujen — ja ivailtakoon tätä jos kuinka — „kätkettyjä avaimia." Näitä ei kumminkaan länsimainen tiede eikä kirkko ole konsanaan hävittänyt, sillä ne eivät milloinkaan ole niitä edes omistaneetkaan.

Kyllä tieteen tutkimustapa ansaitsee kaikkea huomiota ja on varsin tärkeä; vaan se avaa salaisuudet ainoastaan

yhdellä, fyysillisellä avaimella; koska kumminkin avaimia on kokonaista seitsemän, niin ei tuo semmoisenaan yksistään riitä Kalevalan selvittämiseen; niinpian kuin tiede vapautuu paljaasta fyysillisestä katsantokannasta ja kohoaa ylemmille tasoille, silloin sekin saattaa saavuttaa korkeamman kannan, kuin ainoastaan sen, mitä fyysillinen tarjoaa.

Otan tähän näytteeksi yhden esimerkin.

Tiedemies tutkii esim. sanaa „jumala” tähän tapaan: *„suomeksi”* jumala, *lav.* jubmel, *vir.* jummal, *liiv.* jumal, *syrj.* jen, jemel, *tscher.* juma, *samoj.* num. — Nykyään on tämä sana useimmilla suomensukuisilla kansoilla muuttunut abstraktilliseksi*) merkitykseksi jumalasta ylipäänsä; mutta jokaisen kansan suhteen voimme kulkea takaperin siihen aikaan menneisyydessä, jolloin tuota sanaa käytettiin ainoastaan näkyväisen taivaan ja kaikkien sen ilmiöiden ukkosen, salaman, jylinän, sateen, niin ja melkeinpä näitä aikaansaattavan mahdinkin nimityksinä. Tänäpäivänäkin samojeedit nimittävät taivasta num, vaikkapa sana myöskin merkitsee jumalaa. Sen vartalo on yhteinen kaikille suomensukuisille kielille; ja tämän vartalon läheinen riippuvaisuus muiden suomalaiskielisien, taivaan ilmiöitä kuvailevien sanojen kanssa osottaa että sen alkuperäisessä merkityksessä on tapahtunut kehitys. Niinpä ostj. sana nai — on tuli, unk. nap aurinko; ostaj. num, nôn — ylin, alin; syrj. gym — ukkonen, suom. jymy, jumu; samoj. num — ukkonen, ni — katto, ylin; myöskin jumalkäsitteen ilmaisevat ostj. ja samoj. sanoilla: nup, nop, nom, lom. j. n. e. — — — — — — —

„Kun Castrén kerran jäämeren rannalla kysyi eräältä samojeedilta: missä on num? vastasi tämä epäilemättä, osottaen ulapan tummaa pintaa: „tuolla!” Maatakin siis joskus merkitään sanalla „num”.

„Kaikkien suomalais-sukuisten kansojen omituisen maailmankatsomuksen pääperustus on siinä, että kaikki näkyväinen (aineellinen, materiaalinen) on kehittynyt yhdestä ainoasta perusmuodosta, tuosta *kaikessa vaikuttavasta ikuvoimasta,* joka on „salaperäinen ja ‚käsittämätön’”.

---

*) abstrakt — ajateltu, yleistetty; vastakohta: konkret — vaikeatajuinen.

Tämä näyte on suomennos Prof. Otto Donnerin väitöskirjasta: *„Indernas föreställningar om verldsskapelsen jemförda med Finnarnes”,* (Hindulaisten käsitteet maailmanluomisesta verrattuina suomalaisten käsitteisiin), painettu v. 1863, sivut 22 ja 23.

Tämä tutkija on johtunut siihen johtopäätökseen, että Jumala kaikilla suomalaisilla kansoilla aina on ollut IKUVOIMA. Tämä on ihana tutkimuksen tulos; vaan tässä, niinkuin näemme, on tutkija kohounut näkyväisestä näkymättömään. Ei mitään „pakanallista jumalaa” tule tässä edes kysymykseenkään.

Ettei tämä etymologinenkaan[1]) tutkintotapa vie aivan varmasti tutkijaa asian perille, siitä olkoon seuraava esimerkki. Arjalaisillakin kansoilla, eikä vaan suomensukuisilla, on tavattavissa sana nun eli num. Kirjaimet n ja m usein vaihdettiin keskenänsä. Ne ovat „pyhät” kirjaimet, joista teen selkoa nimienselvitys luennossani. Egyptiläisillä on sana nu, nut, nun, num. Hebrealaisilla samoin, vertaa esim. Josua Nuninpoika. Aramean kielellä nun on kala, (pelastuksen symbooli).[2]).

Mitä siis sana Nun merkitsee esim. hebrealaisilla? Hebrealaisten aapisen neljästoista kirjain on Nun, נ, n. Jokainen kirjain ja numero merkitsee jotakin sen alle ja sisälle salattua asiaa. — — — Nun hieroglyyfillisesti merkittiin suihkulähteellä. Vanhimpana aikakautena merkittiin tämä kirjain semmoisella kuviolla, joka kylläkin muistutti jonkinlaista pilaria, esim. vesisuihketta; alempi osa osotti taas jotakin käyrää esinettä.

Bioloogisessa katsannossa Nun, num merkitsee kaikkea sitä, mikä syntyy, erotukseksi syntymättömästä: — esim. poika, lintu, hedelmä.

Ilmenneessä maailmassa merkitsee se jokaista yksilöityä olomuotoa. (Jod — isä, mem — äiti, kone — herra.)

Siis nun, num osottaa sitä toimintaa, joka on kaikkien luovain eli yhdistäväin ja eristäväin voimien *yhteinen tulos.* Yhdis-

---

1) etymologia — kreik. oppi kielten juurista ja vartaloista.

2) Katso. H. P. Blavatsky: Theosophical Glossary (sanakirja).

tävät kuvailevat ylöspäin, ja eristävät alaspäin pyrkiviä voimia.

Tämän toiminnan kulku osotetaan kahdella yhdistetyllä kolmiolla, ✡ joista toisen huippu tähtää ylöspäin, jumaluuteen; toinen, alaspäin tähtäävä, osottaa ihmisyyttä. (Tätä vertauskuvaa nimitetään myöskin „Salomonin sinetti”; vaan se on väärä nimitys).

Nunin numero-arvo on 50, (koskee vihkimyksen mysteerioita). Se on Tarokin 14 kortti ja vaatii pidättäymistä, kieltäytymistä, (olkoon se minkä hyvänsä himon täyttäminen, siitä pitää pidättäytyä).

Astronoomisessa merkityksessä vastaa Nun Zodiaakin kahdeksatta merkkiä (Skorpiooni). Kuukausista on se kymmenes (meidän lokakuu).”

Tämä tutkintatapa selvittää itse kuoren; toinen tutkintotapa valaisee ja esiintää kuoressa piilevän hengen.

Mitä vanhat egyptiläiset sanovat nunista? Kuolleiden kirjan XVII luvussa ilmaistaan se näin:

„Osiris on Tum, joka antaa muodon kaikille olennoille. Osiris on itseolevainen ja itsesyntyinen, lähtenyt Nunista, näkymättömästä taivaallisesta vesivirrasta. — — —”

Salaoppien valossa tutkittuna käsittivät vanhat sanoilla tum, nun. num, jum jotakin aivan toista kuin joku „pakanallinen” jumala.

Nun, num kuvailee sitä *Ainoata Ainoaa,* josta kaikkeus on alkunsa saanut. Ainoa Ainoa on samalla Ilmentymätön ja Ilmennyt.

Jokainen ajattelia huomaa, että Kalevalan tutkimuksiin ei riitä yksistään fyysillinen eli kirjaimellinen avain. Itse tiedekin johtaa ajatuksemme salaperäiseen ja käsittämättömään *henkeen;* vaikka tiede ei tahdo sitä tunnustaa ja sentähden kutsuu sitä „yliluonnolliseksi”. Mutta semmoista ei vihityille tietäjille löydy, eikä ole olemassa. Sen todistavat kaikkien kansojen salaopit. —

NELJÄS LUENTO.

SUOMALAISTEN PAKANALLISET JUMALAT.

Niinkuin viime luennossa näemme on prof. K. Krohn „Oma Maa” nimisessä teoksessa, helmikuun 17 päiv. (I nide) tällä otsikolla julaissut tutkimuksensa tulokset. Samasta asiasta on jo mainitussa „Tietokirjassa Suomen kodeille” painettu toinenkin mieltäkiinnittävä ja suurta innostusta osottava kirjotus, nimeltä Kalevala, ja kehotan jokaista tutkimaan näitä ansiokkaita, Kalevalan ulkopuolta varsin valaisevia kirjotuksia.

Koska tämä tutkimuksen haara tavallaan kuuluu Kalevalan runoissa piilevän hengen ilmentämiseen, poikkean hiukan varsinaisesta aineestani ja siis tarkastelkaamme tässä luennossa sitä opetusta eli näkökantaa, mitä tänäpäivänä nykyiset tiedemiehet m. suom. uskonnosta ja maailmankatsomuksesta totuutena ja (ehkä kumoamattomanakin?) opettavat ja kuinka päteville perusteille nämä otaksumat ja luulottelut ovat rakennetut.

Kouluissamme on käytettävänä eräs nykyisin laitettu historianoppikirja.*) jossa sanotaan: „suomalaisten uskonto lienee ollut vainaajain palvelusta”. Epämääräinen „lienee” on tässä oikeutettu ja sangen paikallaan. Ensimmäinen tuulenhenkäys sen siitä pois puhaltaa. Ja sen se suosiollisesti kyllä aikanaan tekeekin.

Mutta prof. Krohn mainitun teoksen, 615 s. s. sivuilla omien tutkintojensa tuloksina „suom. pakanallisista jumalista” on lyönyt ikäänkuin vankemman perustuksen olettelulle, että

a) suom. olivat *vainaajain henkien* palvelioita. Kiinalaiset tänäkin päivänä kuin on, pitävät *esi-isäin,* siis maner’ien

---

*) Käkikoski, H. Oppikirja Suomen historiassa.

eli vainaajain henkiä sanomattoman suuressa kunniassa ja pyhän palveluksensa esineinä. Tässä ei ole mitään moitittavaa eikä alentavaa ajattelevalle Kiinan kansalle; mutta josko suomalaiset esi-isämmekin olivat vainaajain palvelioita, se ei vielä ole lähestulkoonkaan todistettu seikka.

b) Toinen jumalanpalveluksen muoto m. suom. olisi ollut *luonnonpalvelus.* „Ainakin suomensukuisilla kansoilla on luonnonpalvelus myöhäisempi kehitysaste,” sanoo prof. Krohn (s. 619) ja sitten seuraa selvitys:

„Metsään kuolleitten hengistä on helposti syntynyt metsänhaltijoita. Agricolan „Liekkiö”, joka ruohot, juuret ja puut hallitsi ja senkaltaiset muut,” on metsään kätketyn sikiön sielu, joka virvatulena pimeällä näyttäytyy”. — Siis näkymättömän, henkimaailmanpalvelus.

c) *Luonnonpalvelus,* joka tämän selvityksen mukaan olisi kokemuksiin perustettua „taikauskoa ja epäjumalain, m. m. karhujen palvelusta.” Siis näkyväisten luontokappalten palvelus.

d) *Auringon palvelus* lienee skandinaaveilta lainattua; sitten on tehty selvitys:

e) *kuun palveluksesta* tutkimuksen loppupontena.

Prof. Krohn perustaa tutkimuksensa Mikael Agricolan Psalttarissa olevaan „Alkupuheeseen,” joka pienennetyssä koossa on valokuvana esitetty yllämainittuun tutkimukseen. Otan vapauden sen jäljentääkseni tähän.

Mikael Agricolan v. 1551 painetussa Psalttarissa on seuraava

„Alcupuhe.

Vaicka wähe murtu Psalmein tulkitos,
Rukoskirias ia tesse Ramatos
Ele site laitta Jumalan Mies,
waan pruca molemmat HERRAN Ties,
Sille toinen on kiuie ia piene.

Epeiumalat monet tesse
muinen palueltin caucan ia lesse.

Neite cumarsit Hemelaiset
seke Miehet ette Naiset:

Tapio metzest Pydhyxet soi
Ja Achti wedhes Caloia toi.

Aeinemöinen wirdhet tacoi
Rachkoi cuun mustaxi iakoi.

L i e c k i ö Rohot iwret ia puudh,
hallitzsi ia sencaltaiset mwudh.

I l m a r i n e n Rauhan ia ilman tei
ia Matkamiehet edheswei.

T u r i s a s , annoi Woiton Sodhast
Cratti murhen piti tauarast.

Tontu Honen menon hallitzi
quin Piru monta willitzi.

Capeet myös heildä Cuun söit
Caleuanpoiat Nijttut ia mwdh löit.

Waan Carialaisten Nämet olit
Epeiumalat quin he rucolit:

Rongoteus Ruista annoi
Pellonpecko, Ohran casuen soi.

Wirancannos Cauran caitzi
mutoin oltin Caurast paitzi.

Egres, hernet, Pawudh, Naurit loi,
Caalit, Linat ja Hamput edestoi.

Köndös, Huchtat ja pellot teki
quin heiden Epeuskons näki-

---

jä quin Keuekyluö kyluettin
silloin vken Malia iootijn
Sinen haetin Vkon wacka,
nin ioopui Pica ette Acka
Sjitte palio häpie sielle techtin
quin seke cwltin ette nächtin.

Quin Rauni Vkon Naini härsky
ialosti Wkoi Pohiasti pärsky.
Se sih annoi Ilman ia Wdhen Tulon,
käkri se liseis Carian cassuon
Hijsi Metzeleist soi voiton.
Wedhen Eme, wei Calat wercon.

Nyrckes, Grauat annoi Metzast
Hiettuanin, toi Jenexet Pensast.

Eikö se cansa wimmattu ole
ioca neite wsko ia rucole. —

Sihen Piru ia Synti weti heite
Ette he cumarsit ia uskot neite.

Coolludhen hautijn Rooca wietin
iossa walitin parghutin ia idketin.

Menningeiset mös heiden Wffrins sait,
coska Lesket hoolit ia nait.

Palueltin mös palio mwta
Kiuet, Cannot, Tädhet ia Cwta.

NJn mös Pauin Opin ala,
cumartin iulkisest ia sala.

Epelughuiset Loondocappalet
Jumalaa Sias quin Pyhydhet.

Quin oli Tulda, werre ia mulda,
Oxi ia Puita ia Coolutten luita. — — — — — —
— —

Tästä lausuu kunn. tutkijamme näin:

„Vanhimpaan, kaikille suomensukuisille kansoille yhteiseen jumalanpalveluksenasteeseen, vainaajainpalvelukseen, viittaa Agricolan säepari:

„Kuolleiden hautoihin ruokaa vieteen,
joissa valitettiin, paruttiin ja itkettiin,”

Onko tämä pätevä, oleellinen ja kumoamaton todistus sille otaksumalle, että m. suom. uskonto olisi ollut vainaajainpalvelusta? Eiköhän tämä ole yhtäpätevä todistus kuin sekin, jos esim. sanoisimme, että venäjän kansa palvelee vainaajain henkiä, sillä heillä tänäpäivänäkin kuin on, on yleisenä tapana hautaustoimituksen päätyttyä tarjota kaikille hautausvieraille lusikallinen riisiryynipuuroa yhteisestä vadista — vainaajan muistoksi. Tai, jos päättäisimme että egyptiläiset,*) jotka tänäpäivänäkin hankkivat itkijänaisia vainaajan poismenoa valittamaan, siitä syystä olisivat vainaajain palvelioita? Tai, kuin joku suuri sotaherra Saksassa, Englannissa, Venäjällä, Ruotsissa j. n. e. kuolee, sekä sotaväki, seuraten ruumisvaunua, puhaltaa sydäntä vihlovaa valitusmarssia — olisiko tuo seikka todistus siitä, että nuo kaikki ovat vainaajainpalvelioita?

Että kansat, omituisten surunosotustensa tähden hautaustilaisuuksissa, olisivat vainaajainpalvelioita, ei siis ole mikään pätevä todistuskappale.

Ruoan hautaan pano suom. keskuudessa on ulkonainen hautajaistoimituksen meno, aivan samanlainen kuin nykyinenkin papillinen ruumiin siunaus. Kansa uskoo vieläkin, että

---

*) Katso: Brandt, Wilh. F. Reise ura die Welt. (Matka maan ympäri), siv. 10.

jos ei pappi ruumista siunaa ja sitä kätketä pyhään „siunattuun” multaan, tulee se kummittelemaan ja tekemään kotiväelle rauhattomuutta, joka seikka osottaa sitä, kuinka syvälle kansaan on juurtunut usko, että ihminen *ei kuole* vaikka hän muuttaakin maallisen pukunsa. Siis kun suom. panivat ruokaa vainaajansa mukana hautaan, oli se hautajaistoimituksiin kuuluva ulkonainen tapa, aivan kun meillä on tapana tervehtiessä tarjota vieraalle kättä. —

Olisiko se oikea päätös, jos tulevat sukupolvet meidän ajastamme lausuisivat tähän tapaan: „20:llä vuosisadalla suom. palvelivat lammasta. Heidän kirkkojansa koristivat lampaan kuvat ja he lauloivat: „oi jumalan karitsa!” Esitelmissään he yhäti lausuivat: „katso jumalan karitsa!” Koko heidän uskontonsa oli siis lampaan kumartamista ja palvelemista.”

Yhtä oikeutettu on otaksuma suom. vainaajainpalveluksesta, — päättäen siitä että he panivat „rooca” vainajan kanssa hautaan. He ehkä panivat ruokaa vainajaansa mukana, ainoastaan osottaaksensa rakkauttansa edesmennyttä kohtaan: he kuvasivat jälelle jääneille hautausvieraille sitä seikkaa, ettei rakkaan omaisensa, jos hän vielä olisi elänyt, suinkaan olisi tarvinnut kärsiä minkäännäköisen ajallisen toimeentulon ja tarpeen puutetta, ei ruuassa eikä juomassa. He tällä ainoastaan näyttivät toivonsa, ettei vainajan vielä olisi pitänyt muuttaa heidän luotansa pois. „Itku ja parku” juuri osottaa, kuinka rakas vainaaja heille oli ollut. Eivät he pahansisuista ihmistä suinkaan liene parkuneet ja itkeneet!

Mitä taas tulee siihen tosiseikkaan että vainaajan mukana pantiin hänen aseensa myöskin hautaan, sen kylläkin salaiset opit selvittävät: siihen kätkeytyy henkinen käsite, semmoinen, jonka nimi on OD *) eli ihmisen aura, se on häntä ympäröivä valo-kehä, joka ilmentyy niinhyvin valona kuin hajunakin.

M. suomalaisten käsitys „Manalasta” — mitä se sitten olleekin — selviää selvästi Kalevalan monen monesta pai-

---

*) Od — Karl von Reichenbachin mukaan luonnonvoima, jonka olemassaolosta ihminen saa kokemuksia sensitiivisten eli tunnehermojen avulla. (Odista eli aurasta tulee selvitys aikanansa.)

kasta. „Väinämöisen tuonelassa käynti" on ihmeellinen kuvaus tämmöisestä ihme-tilasta. Ihanasti runo (16: 334) sanookin tästä tapahtumasta:

„Mies makasi, vaate valvoi."

Mikä vaate, kintaatko ja hattu?

Tutkimuksensa siv. 624 sanoo tutkija: „*Auringonpalveluskaan* ei ole suomensukuisille kansoille alkuperäinen; lappalaiset ovat sen myöhemmin skandinaaveilta oppineet. Päivätär ja Kuutar runoissamme, samoin kuin enimmät tar päätteiset nimet ovat puhtaasti runollisia henkilöimisiä, joilla ei ole pakanallisen uskontomme kanssa mitään tekemistä. Kuunpalvelusta eivät todista Agricolan säkeet:

„Rahkoi kuun mustaksi jakoi" ja „kapeet myös heiltä kuun söit", ne vaan viittaavat taikauskoiseen käsitykseen kuun pilkuista ja pimennyksistä. Uskoa kuuta nieleviin kapeisiin eli eläimiin (sic.) tavataan skandinaaveillakin — — — —"

Tämä osottaa vain sitä tosiseikkaa, (johon tutkijakin viittaa) että kaikki uskonnot ovat läheisessä sukulaisuudessa keskenään ja, — niinkuin salaopit asian selvittävät — kaikki uskonnot ovat saaneet alkunsa samasta lähteestä; sekä että jokainen uskonto kätkee itseensä, — olkoon se sitten jos kuinka materialistiseen verhoon puettu, jumalallisen totuuden siemenen, siinä isänkodin kaipauksessa, joka on ihmissieluun kätketty ja pyrkii — sekä on kaikkina aikoina pyrkinyt — päästäksensä ilmoille jos jonkinnäköisissä uskonnonmuodoissa. „Koko maailmalla oli kerran yhdenlainen huuli ja puhe" sanoo kristittyjen ja semitiläisten kansojen pyhä kirja, se on: oli aika, jolloin kaikki ihmiset ymmärsivät symbooleihin kätketyn totuuden — vaan sittemmin — kansat hajaantuivat ja totuus unhottui.

Ihminen maisessa hyörinässään ja itsekkäisyydessään on unhottanut oman jumalallisen alkuperäisyytensä ja nyt uskontonsamuodoissa hän sitä etsii. Tätä kuvaa Väinämöisen, Ilmarisen ja Lemminkäisen „Sammon-ryöstö retki" Pohjolaan. Sanaan Sampo eli Sampue on kätketty tuo jumalallinen alkuperä eli henkäys ääntiöihin AOM eli AUM.*)

*) Katso selvitystä Bhagavad-Gitassa. 17 kesk. 24, 25 ja 26 siv. 199.

Ihmisen henki (Väinämöinen), hänen valistusta kaipaava järkensä (Ilmarinen), ja valistuksen, puhdistuksen ja pyhityksen tietä etsivä sielunsa (Lemminkäinen) kokee omalta alemmalta, materiaan vaipuneelta itsekkäisyytensä hengeltä (Louhelta pohjolassa) saada unhottamaansa totuudet takaisin; vaan kun hän, tuo etsivä sielu, (joka on kuvattuna noiden kolmen henkilön symboolissa eri puolilta katsottuna), ei omista korkeampaa intuitioonia ja, — se on tässä erittäin huomioon otettava seikka, — ei löydä tuota henkisen tietämisen tuli kipunaa — (kun häneltä, päällepäätteeksi, puuttuu salaisia avaimia, jotka hänelle avaisivat „linnan luiset lukot, portit ja rautasalvat"), niin hän ei onnistu pyhässä taistelussaan, vaan saa omaksensa ainoastaan Sampuen muruja. Mutta muruset, — kuinkakin mitättömältä näyttänevät uskonnotkin, ovat suuri-arvoiset, sillä ne ovat henkisen auringon pienoinen, ihmissieluun kätkeytynyt jumalallinen siemenitu eli aihe.

Sentähden sanoo hindulaisten pyhä kirja:

„Armahtavainen Herra, meidän mestarimme kuulee vuorien ja laaksojen yli jokaisen, mitättömimmänkin olennon hätähuudon ja kiiruhtaa sitä pelastamaan."

Ihmisessä voi herätä henkinen intuitiooni, s. o. henkisen tietämyksen tuli, ilman kaikitta salaisitta tiedoittakin, mutta ne, juuri nuo salaopit suuresti auttavat nykyistä materialismoon vaipunutta ihmiskuntaa eteenpäin pyrkimyksen tiellä.

Mitä siihen tulee että auringonpalvelus olisi skandinaaveilta lainattua, niin luultavasti he taas vuorostansa sen olivat muilta lainaksi saaneet ja jakoivat tietojansa suomalaisillekin. Se on ajattelialle aivan saman tekevä, josko hänen omistamansa totuuden tieto on alkuperäistä, tai muilta saatua, — pääasia on vaan se, että hän sen omistaa. Hän on luotu ottamaan ja antamaan: jos hän on kerran jotakin saanut muilta, niin olkoon valmis ilomielellä taas lahjaansa muille jakamaan. „Yhdestä lampusta saa sytyttää tuhattakin lamppua, eikä alkuperäisen lampun lieska vähääkään pienene", lausuu itämaalainen ajattelia. Ja eikö tämä varsin sattuvasti kuvaile korkeinta rakkauden, jalon jakamisen ihaninta muotoa!

Nykyiset tiedemiehet eivät tunnusta näitä tosiseikkoja;

kaikki heidän mielestänsä on epäjumalia ja taikauskoa, mitä ei veitsellä leikata, taikka nenällä haisteta. Sitkeästi he pitävät kiinni esimiestensä katsantokannoista, jotka ovat heille auktoriteettejä.

Jokainen kyllä tietää, mikä mies Mikael Agricola aikoinaan oli. Hän syntyi 1510 Torsbyn kylässä Pernajan pitäjässä. Opiskeli ensin Viipurin koulussa; rehtori Johannes Erasmi vei hänet sitte mukanansa Turkuun; siellä poika joutui piispa Skyttelle puhtaaksikirjottajaksi. Vuonna 1535 oli Agricola (suomeksi maanviljeliä) Wittenbergissä; v. 1539 vihittiin hänet maisteriksi. Ulkomailta palattuaan tuli hän Turun koulun rehtoriksi ja v. 1544 määrättiin hänet piispan apulaiseksi. V. 1557 lähetettiin Agricola lähettinä Venäjänmaalle; palausretkellänsä sieltä kuoli hän rekeen, Uudenkirkon pitäjän Kyrönniemen kylässä huhtikuun 9 päivänä 1557, siis ainoastaan 46 vuoden ikäisenä.

Hän oli ensimmäinen, joka, jo niihin aikoihin, eli noin 350 vuotta sitten, pelkäämättä julisti:

„Kyllä se kuulee Suomen kielen,
joka ymmärtää kaikkien mielen” —

ilmottaen täten että suomen kansalla oli oikeus saada opetusta omalla kansallisella kielellänsä. Siitä syystä, ja nähdessänsä, sekä tajutessansa tämän seikan aivan välttämättömäksi, kirjotti hän suomenkielisen Aapisen ja Alkuopin uskoon v. 1543; Rukouskirjan, johon on liitetty ensimmäinen suomeksi painettu kalenteri v. 1544. Vuonna 1548 ilmestyi Uusi Testamentti; seuraavana v. Messu; Psalttari sekä Veisut ja Ennustukset v. 1551 ja v. 1552: Ne prophetat Haggai, Zacharia ja Maleachi. —

Tämmöinen on lyhykäisesti tämän suuren miehen elämäkerta. Suomen kansa häntä suuresti rakastaa ja kunnioittaa kaikista hänen toimistansa maamme ja kansamme hyväksi.

Suomen kansa on suuresti kiitollinen piispa Agricolalle ylläolevista verrattomista muistoonpanoistakin. Mutta se olisi vieläkin kiitollisempi, jos A. olisi ottanut tutkintonsa esineiksi sen, mitä nämä „epäjumalat” oikeastaan olivat: siihen aikaan (jos nimittäin tietäjät olisivat tietojansa „profaaneille” ilmottaneet) niistä olisi ollut verrattain helppo ottaa selvää. Tätä

ei A. kumminkaan tehnyt: sillä kaikki mitä kansalla oli, ja mitä kansasta tuli, oli taikauskoa, siis pirun ja epäjumalain palvelusta. Ajan henki oli semmoinen.

Mitä epäjumalia siis nämä esi-isiltä Agricolan aikuisille suomalaisille perinnöksi jääneet „menningäiset” oikeastaan olivat?

Hiukankaan ajatellen, huomaamme, että nehän ovat m. suomalaisten „ilman rannan” tai n. k. sitä nyt nimitetään eläinradan merkit eli huoneet, joita tässä epäjumaliksi mainitaan. Ne eivät olleet sen suurempia eikä pahempia epäjumalia, kuin meidän nykyisissä allakoissamme ensi sivuilla luetellut eläinradan merkit ovat meille.

Vaan eläinrata, mikä se on? Herra A. Donner*) selvittää sen näin:

„Se pyöreä rata, jonka aurinko yhdessä vuodessa kulkee tähtien seassa taivaalla, sekä se vyöhyke (eläinrata) joka lähinnä ympäröi tätä kehää, on jaettu 12 yhtäsuureen osaan, alkaen siitä pisteestä taivaalla, jossa aurinko on kevätpäivän tasauksen aikana. (Maalisk. 21 p. tienoilla.) Näitä osia nimitetään eläinratamerkeiksi, ja jokaisen semmoisen merkin pituus on 360°:12 x 30 astetta.”

Kevätpäivän tasauksessa tulee aurinko Oinaan merkkiin, kun aurinko on jälleen kulkenut 1/12 radastaan, joutuu se Härän merkkiin, mikä tapahtuu kuukautta myöhemmin s. o. noin 20 p. huhtikuuta. Aurinko läpikäy vuoden pitkään yhden merkin toisensa perästä, viipyen joka merkissä melkein kuukauden ja merkit ovat nimiltään ja tunnuksiltaan mainitut almanakan ensi sivulla. Perättäisessä järjestyksessä kulkevat merkit näin:

Oinas, Härkä, Kaksoiset, Krapu, Leijona, Neitsyt, Vaaka, Skorpiooni, Jousimies, Kauris, Vesimies ja Kalat. (Kats. almanakan 3:s sivu.)

Päästyään kaloihin, jättää aurinko sen kevätpäiväntasauksessa. Ne tunnit ja minuutit, jolloin auringon keskipiste joutuu eri merkkiin ovat myöskin almanakassa mainitut.”

Muut kansat nimittävät eläinrataa Zodiaakiksi. Se on

---

*) Katso: Oma Maa I nide. Ajanlaskuista.

ajateltu vyöhyke taivaan holvissa ekliptiikan kummallakin puolella; sen piirissä liikkuu aurinko, kuu ja kaikki planeetat. Ekliptiika on kreik. sana. Se kuvailee sitä tasoa, jossa maa pyörii auringon ympäri; se muodostaa myöskin auringon näennäisen radan taivaalla.

Tämän Zodiaakin ovat kaikki kansat ikivanhoista ajoista tunteneet. Kiinalaisten eläinrata on jaettu 24 huoneeseen. Egyptiläisten ja hindulaisten tiedot eläinradasta ovat äärettömän vanhat. Egyptiläiset ovat, niinkuin historiallisesti on toteen näytetty, ilman vähintäkään epäilystä, tunteneet zodiaakin jo ammonajoista saakka. Egyptin valtio, ulkonaisen historian tutkimuksen mukaan on todistettu olevan 8,000 vuoden vanha. Mutta tarvitsihan egyptin kansa tuhansia vuosia oppiaksensa tuntemaan tuota eläinrataa ja planeettojen liikuntoa. Niinpä salaopit sanovatkin että egyptiläisten eläinradan kuvio Denderan temppelin raunioissa on tehty 75,000, jopa 80,000 vuotta ajassa takaperin, aikana, jolloin maamme pohjois- ja etelä-poolit sekä auringon ja kuun suhteet planeettoihin olivat aivan toisenlaiset kuin nykyiset.*)

Aivan mahdotonta olisi ollut, että tuo syvämietteinen suomalainen kansa vuoden pitkään ei olisi huomannut minkäänlaista muutosta ilmanalassa ja päivien vaihtelussa. He näkivät että syksyllä oli päivä paljon lyhyempi kuin kesällä; he huomasivat että keväällä, syksyllä, talvella ja kesällä tapahtui päivänseisaus; keskitalvella oli päivää tuskin nimeksikään, yö oli ottanut valolta voiton. Toisinaan oli pitkä päivä ja sangen lyhyt yö; toisen kerran taas pitkältä piisasi yötä ja päivä oli kovin lyhyt, niin että he sanoivatkin: „toinen hämärä antaa toiselle kättä”. Nämä kaikki seikat he panivat merkille ja samalla huomasivat että kaikki askareetkin vaativat vuodenajan mukaisia toimia ja vuodenaika määräsi heidän pukunsakin. Näitä he vähitellen oppivat vertaamaan ja nimittivät siis ilmarannan kanssa rinnan kulkevia huomioitansa omintakeisilla, kansallisilla ja paikallisilla nimi-

*) Katso: Hemliga Läran, jossa sanotaan: kreikkalaisten Zodiaakki on paljon nuorempi. Eräs tutkija Volneys teoksessaan Ruins of Empires on laskenut kreik. zodiaakin ijäksi 16,984 v. Siis v. 1910 on se 17,104 vuoden ikäinen.

tyksillään. Kesän lopulla: Rongoteus antoi ruista: s. o. „nyt on rukiinleikkuun aika”. Tämän ajan nimitys on muilla kansoilla Neitsyt. Ja he huomasivat että toinen aika oli kynnön, kylvön, heinänteon ja elonkorjuun aika: ne kaikki tapahtuivat luonnollisessa järjestyksessä: ensin esille astui Rongoteus, rukiin herra; sitte tuli vuorossaan Pellon Pekka ohran, ja Virankannas kauran hallitsia; vaan kun Äkri saapui, silloin nauriit, lantut, pavut j. m. s. korjattiin. (Nyt ovat vielä tulleet „potkot” lisää, silloin ei niitä suomalaiset vielä tunteneetkaan.) Keväällä, syvänkuun alkupuolella (meidän juhannuksemme aikoina) ruista kylväessä, kannettiin pellolle iloisella sydämellä „Ukon vakka” ja kevätkylvöä aljettaessa tyhjennettiin Ukon täysinäinen toivon malja; hyvinpä silloin juhlittiin: mutta vieläkin suurempi kekkeri oli silloin kuin Ukko oli antanut rikkaat lahjansa; rukiin korjattua pidettiin „kamppiaiset”. Koko kesän raskaita maantöitä tehneille ihmisille olikin juhlahetki, tervetullut; juhliminen näyttää m. suomalaisilla olleen ihana tapa, — olkoot vain meidän aikalaisemme tälläisilla viattomilla juomilla (jotka samalla ovat sekä virkistäviä että raittiita), kuin ohraolut ja emännän itsensä laittama kellari kalja ovat; ohra- ja mallasolut ei lähestulkoonkaan päihdytä ketään siinä määrässä kuin nykyiset whiskyt ja konjakit — mitenkä siinä saattoi esi-isiemme maailmanalusta kuulu, hienokäytöksinen ja raitis naisväki — miehistä puhumattakaan — humaltua ja häpeällisiä töitä harjottaa? Tässä herra piispa puhuu kenties kuulemiansa, mutta ei koskaan omia näkemiänsä tapahtumia. Jokainen ajattelia heti huomaa, että tämä on — — — — — — — — — — — — — — Herra piispa ei näy muistavan pyhän protestanttisen kirjansa neuvoa, vaan suuressa taikauskossaan ja obskurantismossaan poikkeaa innostuksissaan oman kirkkonsa ihanasta opista: „— ei sinun pidä parjaaman lähimmäistäsi — ja kaikkein vähimmän sinulle muukalaista kansaa, jonka jumalia et sinä tunne, etkä tunnusta.” — — — — Kansaa, jolle muukalaiset papit ja muut ulkolaiset olivat tuoneet paavillisuuden hapatuksen ja sittemmin sen sialle asettivat oman paavinsa, ei sovi syyttää siitä, että se seurasi omia, ijänikuisia tapojansa ja piti pyhinä sekä! kunnioitti isiltä saa-

miansa käytännöllisiä ja sangen hyviksi havaittuja, lyhyesti lausuttuja elämänohjeita, jotka taivas itse heille opetti. —

„Ajankulun välittämät luonnonhavaannot eivät olleet suom. outoja”, sanoo herra Soikkeli tutkimuksessaan „Suom. allakoista ja ajanlaskusta”. Katso Soikkeli, Oma Maa I nide. Taivaankappaleiden liikkeet ovat olleet suuressa tähtitarhan kirjassa aina nähtävinä kaikille havainnontekijöille. Kun kuu oli kiertänyt vissit kierroksensa saapui se jälleen vanhalle kohdallensa takaisin, näin oppivat ihmiset määrittelemään käsite aika-yksikköjä. Auringon kehrä on aika-ajoin hyvin korkealla taivaalla: ja taas vähä myöhemmin on se loiventunut kaaressaan, mutta nyt se näyttää seisovan aivan toisaalla kuin se oli ennen korkeimmille ruvettuansa. Ja kun tämä ajan vaihtelun suuri merkki oli lähtenyt piiloon, nousi kuutar taivahille, lukemattomien tähtiseuralaistensa kanssa. Tämä kirkas ja laaja tähtitarha näkyi myöskin seuraavan ikuista ja jälleen samoihin asentoihin palautuvaa kiertokulkuansa.

Tämän kiertokulun tunsivat m. suomalaiset, sen näemme Kalevan runosta „auringon ja kuun tervehdys”:

„Käy nyt tiesi tervehenä
Matkasi imantehena!
Päätä *kaari* kaunihisti
Pääse illalla lepohon.”

Ja mikä oli vieläkin kummempi, oli se seikka, että ihmiset huomasivat yhtaikaa näiden tähtitarhan asukkaiden kanssa heidän omienkin kotoaskareitensa hommien uudistuvan. Kevät kylvöineen, kesä kasvuineen, syksy saaliineen, talvi pitkine puhteineen, kaikki kertautuivat melkein samaan aikaan kuin taivaalla kulkevat „tuletkin”. Näin syntyi ajanlasku. Ja suomalaiset panivat näille keksinnöillensä ja taivaan holvissa tapahtuville vuorovaihteluille ja kaikille tapahtumille omintakeiset nimet. Pellervoinen, tuo hieno, kirkas tähtitaivaan pinta, ne kaikki koossa piti; nuo niinhyvin tunnetut kuin tuntemattomatkin lukuisat kuut, tähdet, auringot; vuodenajat, vuorokaudet, kuunvaihteet ja vuodet. *)

---

*) Viikkoja ei ollut m. suomalaisilla. Viikko on ajan määräävä sana. „Viivyit viikon” — olit kauvan poissa.

Ollessani Inkerissä opettajana, tutustuin kolmen „tietäjän” kanssa. Kouluasuntoni oli kylmä ja muutoinkin pelkäsin „menningäisiä”, siten sain asunnon erään tämmöisen „viisaan” luona. Hän oli selvänäköinen ja suuri ilmamuutosten tuntia. Iltasilla kävimme usein Otavaa oppimassa, ilmanrantoja kurkistamassa ja „Pellevyötä” tähystämässä. Kuun vaiheista ja muodosta osasi „tietäjä” päättää milloin kulloinkin joko hyvät tai huonot säät olivat tulossa. „Nyt se kuu kehrää rospuuttoja”, puheli tietäjä toisinaan, eikä hän juuri koskaan erehtynytkään, sillä parin kolmen päivän perästä olikin huono sää. Toisinaan „riippui kuu sakaroillaan”; toisinaan oli se „yläkaposissaan”, toisinaan taas „alakaposissaan”, s. t. s. siitä näkyi ainoastaan kapea särmä; joskus se kehräsi, milloin taas muuten irvisteli. Otava oli „kana”, joka kulki „poikaistensa” edellä. Se oli semmoisten ajanvaihtelujen merkki, jota eivät muut taivaan kappaleet osanneet näyttää. Se oli tämän ilmapuntarini „suuri taivaallinen kello, joka ei koskaan petä”. — „Nyt se kurkistaa päin suvehen, nyt se laukkaa päin pohjoiseen”, tuumaili toisinaan ilmapuntari. „Nyt sen poikaset välkkyvät; tuulet ovat tulon tuoksinassa”, sanoi hän, kuin Otavan tähdet kirkkaasti, ikäänkuin säihkyen leimusivat. Minä, joka olin „oikeauskoinen” kirkkoon kuuluva opettaja, toisin sanoen — taikauskoinen tyhmyri, — nauroin viisaudessani näille haaveiluille. Monasti olen katunut tuota typerää lyhytjärkisyyttäni. Miksi en ottanut selvää näistä „taioista”, jotka melkein aina näyttäytyivät tosiksi? Se oli tyhmää hullunviisauttani, että näille „tietäjille” nauroin ja heitä ylenkatsoin, sekä heidän tietojansa pidin „pahan juonina”. Pellevyö oli koko tähtitaivaan „ilman rannan” osottaja ja koossapitäjä. Se oli toisinaan „lämpsässä”. Mitä se on olla „ämpsässä” (sämpsässä?) Suuressa taikauskossani ja lyhytjärkisyydessäni en näistä silloin ottanut selvää, ja nyt tätä suuresti ihmettelen, miksi silloin näin maailman aivan toisten silmälasien läpi, kuin nyt, opittuani tuntemaan salaoppeja?

Pellervoinen, eikö se ole suomalaisten eläinradan yhteinen nimitys? Pellervyö, peller on jotakin hienon hienoa, läpinäkyvää (vert. engl. pelucle — läpinäkyvä

iho; pellerini — puolikaaren muodostava päällyspuku) — ja totisesti, jos mikä on hienoa ja läpikuultavaa, niin se on juuri tuo ihmisajatuksessa eleilevä eläinrata!

Sana Pellervoinen on kokoonpantu kahdestatoista kirjaimesta; neljä on siinä sanassa tavua ja jokaisessa tavussa kolme kirjainta. Olisiko tämä sattuman leikkiä, tai kätkivätkö m. suomalaiset siihen jotakin suurempaa salattua asiata? Kaksitoista kirjainta merkitsevät vuoden kahtatoista kuukautta, mutta kun kuu kiertää maamme ympäri kolmetoista kertaa auringonvuodessa, niin Sämpsä[1]) kuvailee tuota ylimääräistä, kolmattatoista kuukautta. M. suomalaiset laskivat aikansa kuun kulun mukaan. Kuun vaihteet muodostavat seitsemän vuorokautta, joten siis yksi kuukaus tekee yhteensä 28 päivää. Kuu[2]) kuitenkin tarvitsee 29 1/2 vuorokautta kierrokseensa maan ympäri; liikapäivät ovat Sämpsä-päivät eli 13:s kuukausi. Sämpsä ja Pellervoinen: kaksi sanaa, merkitsevät myöskin eläinradan huoneiden kahdenlaista, vaikuttavaa ja vastaanottavaa prinsiippiä. Ne ovat kaksi kunkin eläinradan huoneen kuningasta „ne 24 vanhinta” (Ilm. kirja 4: 4.) yksi puoli kuvailee valoa, tietoa, tuntemusta, toinen puoli pimeyttä siis vastakkaisuutta ne kuvailevat. „Sämpsä Pellervoinen” asustaa suuressa taivaan avaruuden pellossa eli meressä. —

---

1) Jaakobin 12 poikaa ja yksi tytär Dinah — Jeesuksen 12 opetuslasta Mestari itse kolmastoista.

[2]) Kuu on semmoinen taivaankappale, jolta puuttuu omaa valoa, sitä valaisee aurinko. Se kiertää jotakin planeettaa, ja sen muassa aurinkoa. Maallamme on nykyään yksi kuu, Marssilla 2, Jupiterilla 4, Saturnuksella 8, Uranuksella 4 ja Neptunuksella 1 meille tuntematon kuu. Maamme kuu näyttää meille aina saman puolen. Sen kiertoaika maamme ympäri muodostaa maisen kuukauden. Erotetaan neljänlaatuisia kuukausia: 1) *synoodinen kuukaus,* aika yhdestä uudesta kuusta toiseen, joka on 29 vuorokautta 12 tuntia 44 min. 3 sek. 2) *auringon kuukaus* $^{1}/_{12}$ osa vuodesta — 30 vuorokautta, 10 tuntia, 29 min. 4 sek; ja 3) almanakka eli *kalenteri kuukaus,* 30/31 vuorok. helmikuussa 28/29 vuorokautta. 4) Tavalliseen *porvarilliseen kuukauteen* lasketaaan tasaluvussa 30 vuorokautta.

Kuun pimennys tapahtuu silloin kuin maa on suorassa viivassa auringon ja kuun kanssa, siis täysikuun aikana. Kuun pimennys kertautuu aina 18 vuoden ja 10/11 päivän kuluttua.

„Sämpsän kuvaillaan asuvan merensaarella”, sanoo prof. Krohn useinmainitussa tutkimuksessaan „ja makaavan jyvälaivassa tai ajelevan kirjavassa korjassa oma emo puolisona rinnallaan”.

Niinpä kyllä. Se on totinen tosi.

Sämpsä Pellervoinen asustaa todellakin „merensaarella” s. t. s. ihmisten tietoisuuden valtakunnassa. Ajattelematon ihminen ei eläinrataa käsitä, mutta muutamissa salakouluissa on sen tunteminen tärkeä seikka. Pellervoinen makaa kesällä todellakin jyvälaivassa ja sekä kesät että talvet lakkaamatta ajelee se kiiluvassa korjassaan tähtien keskellä. Symbooli on niin selvä ja paljo puhuvainen kuin ajatella saattaa. „Oma emo puolisona rinnallaan”, on käsite, joka löytyy kaikilla vanhan ajan kansoilla. Siinä piilee suuri mysteerio, joka kyllä jokaiselle ajattelialle itsestään selvenee. Isis on samalla Osiriksen äiti ja puoliso; Pohjolan kave-eukko on samalla kave ukon äiti ja puoliso; vieläpä hän on pohjan ihana neito sekä uljas poika että itse ukkokin. Tämä käsite oli selvä kaikille vanhan ajan kansoille; sen selvittää se seikka, ettei positiivista ja negatiivista voimaa voi kukaan koskaan toisestansa erottaa; ota yksi pois ja toinen on tehoton; hävitä yksi, niin ei tarvita toistakaan.

Tarkastellessamme A. muistiinpanoa hiukan lähemmin, heti huomaamme että epäjumalat ovat kahdenlaiset: muutamat, esim. Ukko (äikene, ukkonen) ja hänen puolisonsa Rauni hallitsivat taivaan salamoita (ei ainoastaan näkyväisen, fyysillisen salaman ilmennystä, mutta juuri „taivaan” näkymättömän maailman eli henkisen tason monenlaisia salamoita): Ainemoinen, (Väinämöinen) oli lauluseppä, Ikurunoja eli luova, kehittävä voima, mahti eli n. k. muut kansat sitä kutsuivat Logos. Turisas, sotajumala; Tonttu huoneenmenojen näkymätön kaitsija, toisin sanoen „karmanlaki”. Ilmarinen järjen, „ilman” vahti; Kapeet ja Rahkoi kuun henkiolennot eli ne ajatellut mahtavat voimat, jotka esiintyvät maanpallolla juuri kuun vaikutuksesta: siis me huomaamme että nämä esittävät henkimaailmassa ajateltuja toimintoja; toiset viittaavat suorastaan aineelliseen toimeentuloon, siis kuvailevat fyysillisiä voimia. Muutamat ovat ilmenneitä, seurauksiltaan näh-

täviä „maahenkiä”: esim. Rongoteus,[1]) Pellon pekka, Äkri, Köndös, y. m. Ne suorastaan viittaavat eläinradan eri huoneiden eli merkkien aikoihin ja mikä työ kunkin merkin aikana toimitettiin. Nimet suorasti viittaavat kuhunkin kotoaskareeseen, kylvöön, kyntöön, metsästykseen, ojankaivuuseen, eläintenhoitoon j. n. e. Ylempänä mainitut viittaavat suoranaisetti planeettoihin. Tämä väite vaatii paljon suurempaa ja huolellisempaa tutkimusta kuin tässä olen voinut esittää. Tämä onkin ainoastaan tienraivaamista tuleville tutkijoille. Ottakaamme seuraava esimerkki: Turisas — sodanjumala: muilla kansoilla on sen nimenä planeetta Mars, joka kuvaili näkymätöntä, henkistä kehittävää ja hävittävää voimaa, semmoista, joka oli huomattavissa ainoastaan seurauksiltaan; s. o. Mars (Turisas) on näkymättömän „henkisen sodan” eli kaikenkaltaisen kehityksen tuloksen (eikä ainoastaan fyysillisen) mainen symbooli[2]) eli vertauskuva; se on koko luomakunnassa vaikuttava voima, tehoisa ylimmästä auringosta mitättömimpään tomuhiukkaseen asti. Kehityskulku on sota, joka tapahtuu kaikilla tasoilla; alinomaa, lakkaamatta kestää

---

[1]) Tutkia selvittää sanan Rongoteus näin: „Rongoteus, joka „ruista antoi”, on kenties sama kuin loitsuissa ilmaantuva Rukotivo ja mahdollisesti germanilainen laina (skand. rugr ruis, tivar jumalat).” — Olkoon vaan. Mutta Rukotivo-sanan voi johtaa venäjänkielisestäkin: ruka käsi ja divo ihme. Tässä se siis olisi samakäsitteinen kuin kädellä tehty ihme, siis hypnoositila. Tiedämme että hypnoottiseen uneen, eli transsiin nukutetaan keskiö ainoastaan ajatuksella ja kädenliikkeillä. Ja samaa tekee myös loitsija; hän nukuttaa uneen parannettavan henkilön ja tekee hänet terveeksi, suggestioonin (mieleenistuttamisen) avulla. Tämä on monistellen koettu ja todistettu seikka; ei siis siinä pitäisi olla mitään epäilemistä, että m. suomalaiset kansat tunsivat hyvinkin hyvästi hypnoositilan ja hypnotismon. Manalassa ja tuonelassa käynti ei ole mitään muuta, kuin tämmöiseen ekstaattiseen tilaan joutunut, syvässä transsissa oleva ihminen. Myös meditatsioonissa joutuu ihminen tämmöiseen tilaan. Sen olen monesti saanut kokea: — puhun siis kokemuksestani, enkä muiden puheita.

[2]) Symból, lat. Symbolon, kreik. vertauskuva; jonkun käsitteen havaannollinen, näkyväinen merkki. *Symbólum apostolicum* — apostoolinen uskontunnustus. *Symboliikka* jonkun kirkon tai uskonnon tutkimus ja selvitys; erittäinkin opinkappaleiden tulkinta. *Symbooliset kirjat* ovat jonkun uskonnollisen lahkon tunnuskirjat.

tätä ijäistä taistelua. Sitä tahtoivat tn. suom. selväksi, havaannolliseksi tehdä sanalla Turisas, joka on sodan hengen fyysillinen puku.

Tässä Agricolan muistiinpanossa piilee siis m. suom. käsitys, ei ainoastaan eläinradan huoneista, vaan vieläpä siitä vastaisuudessa tutkiat löytävät itse planeettainkin suomalaiset nimitykset ja niiden kaikkien henkiset merkitykset, aivan sellaisina, kuin ne ovat muillakin vanhoilla kansoilla.

„Äkri, Kekri, Köndös, Rauni, Ukko, Yrkö, Nyrkes, Hittuanin”, y. m. ovat m. suomalaisten omintakeiset, alkuperäiset, yhäti uudistuvain aikakausien „ilman rannoilla” huomattavien tosiseikkojen ja heidän havaintojensa tuloksien nimitykset: yhtähyvät ja paremmatkin nimitykset kuin nuo muukalaiset Oinaat, Härät, Jupiterit, Venukset ja muut senkaltaiset.

Se ihminen on totisesti sokea, joka ei näitä asioita näe; kukin „epäjumala” puhuu omalla kielellään suomalaisille lyhyesti ja selvästi; se tahtoo itsekunkin mieleen painaa: nyt on kynnön, kylvön aika; nyt on elonkorjuun, leikkuun aika; nyt on metsästyksen aika; nyt on juhlimisen, sinulle kovasti raskasta työtä tehnyt ihmislapsi, sinulle nyt on levonaika! — Nyt juhlitaan!

Agricolan muistiinpanot todistavat sen tosiseikan, että m. suomalaisten vuosi oli jaettu eri-aikoihin, ja kunakin aikana kaikki työt toimitettiin säntillisesti ja suurimmassa järjestyksessä. Että jokainen muistaisi työnajan-, jaon ja järjestyksen, annettiin lyhyt ohje, joka imeytyi tyhmimmänkin aivoihin: „Köndös —, niin se huhtat ja pellot teki”, tehkäämme mekin niin. „Liekkiö ruohot, juuret ja puut hallitsi ja sen kaltaiset muut” on mitä suurin viisaus, sillä „Liekkiö” — on kaiken alku-tuli, vaan ei se tämmöisenä ilmesty muilla tasoilla, kuin meillä fyysillisellä. Liekkiön loisto on kaiken elon elämä.*) Ja näin huomaamme että m. suomalaisten almanakka, vaikka sitä ei ollut painettuna mihinkään kirjaan oli *elävä* tieto luonnosta ja henkimaailmasta; tämä tieto asusti eloisana jokaisen muistissa ja päässä, sensijaan kuin nykyiset painetut kalenterit ovat kuolleina tietoina ihmisten seinillä ja taskuissa.

---

*) Katso Bag. Gita 7 kesk. 9 värsy.

Nämä muistiinpanot ovat myöskin todistus siitä, että „ilman rannat", eläinrata — olkoon sen nimityksenä mikä olikin — ja sen tiedemiehet tulevat tunnustamaan aikanansa että *se oli* „Sämpsä Pellervoinen", — kaikkine huoneineen oli m. suomalaisten vanha tuttu ja hyvä ystävä sekä neuvonantaja. Eri kysymys on sitten miltä kansalta, — (onko se välttämätöntä?) — he sen olivat lainanneet. Se on todistus siitäkin, että planeettamaailma ja niillä kuvattu kosmillinen toiminta eli suomalaisille jokapäiväinen tutkimuksen esine.

Nimitys „suomalaisten pakanalliset jumalat" on kaikkea perustusta vailla. Se asia vaatii paljon syvällisempää tutkimusta kuin sen, mikä sen osaksi nykyisin tulee. Jopa olisi aika että yliopistomme valistusta kaipaava nuoriso pääsisi oppimaan itse runon henkeä ja lakkaisi akanoiden puimisesta.

Jonkun vuosituhannen kuluttua saisivat silloiset kansat meistä, kultuurikansaan kuuluvista nykyajan ihmisistä, sanoa: „silloiset suomalaiset palvelivat oinaita ja härkiä; meidän museoissamme löytyy säilytettyinä muutamia heidän allakkojansa ja niissä löytyy kuvia noista ihmeotuksista, joita suomalaiset eivät ainoastaan palvelleet — mutta voi kauheus! — he söivät ne sukupuuttoon. M. m. oli heillä eräs kauhistava epäjumala: se oli jaloistaan yhteen kasvettunut hirviö, jolla oli siipi kussakin korvassa. Se lenteli kylissä, kaupungeissa, maalla, kedolla ja metsissä. Viimeiseltä tuo hirviö, peljäten että suomalaiset olisivat sen tuhonneet, nieli toinen toisensa niin tarkkaan, ettei untuvaakaan siitä jälelle jäänyt! Meille säilynyt kuva siitä kuvailee kahta tulitolppaa, jotka seisoivat vesikatoksen suojassa, kääntipä ne mihin päin tahansa joko ylös tai alas, niin vesi ei jaksanut näitä tulitolppia sammuttaa! Tätä epäjumalaa suomalaiset kutsuivat kaksoiset ja merkitsivät sen kuviolla II."

Samanlainen kuvaus on meillä m. suomalaisten „pakanallisista jumalista,, ja pimitetystä kansaraukasta, joka tunsi ja ymmärsi henkimaailman paremmin kuin yksikään meidän teologian tohtoreistamme!

Eräs toinen tutkija*) sanoo kaikista Suomen sukuun kuuluvista kansoista näin:

---

*) Ojansuu, H. Suomen suvun esihistoria. (Oma Maa. I nide siv. 271).

„Uskonto (suom. suk. kansoilla) on epäilemättä ollut vainaajien henkien (haamujen) pelkoa ja palvelusta. Koljo tavataan pahan haltijan nimenä koko kielikunnassa”.

Kyllä tuo epäilemättä poistuu, kunhan vaan tutkijat salaisten oppien valossa oppivat näkemään mitä sana Koljo oikeastaan on, silloin he myöskin näkevät että pahalla haltijalla on myöskin hänen vastakohtansa „hyvä haltija” — ja samalla kuin tämä hyvä haltija on tunnustettu, haihtuu itsestänsä tuokin makean viinin huumaava haju ja sen luoma luulottelu haamujen kumartamisesta.

Ja kaikki nämä seikat selviävät silloinkun ruvetaan Kalevalaa, Kanteletarta, Solmusanoja, Loitsuja ja Sananlaskuja, sanalla sanoen kaikkea muinoistietoisuutta tutkimaan vertailevien pyhien kirjojen ja niitä valaisevien salaoppien avulla. Kyllä vielä tulee se aika, jolloin tähtihuoneiden merkit saavat jälleen omat kansalliset nimityksensä, ja ne tulevat Suomessamme uudelleen käytäntöön; silloin muukalaiset skorpioonit ja leijonat visertäen tiehensä lentävät!

Tällä tahdon ainoastaan viitata siihen seikkaan, että *vainaajain-palvelus* m. suomalaisten keskuudessa ei ole lähestulkoonkaan todistettu seikka; siis tämä väärinkäsitys olisi pikemmittäin oppikirjoista, todistamattomana poistettava: yhtävähän he vainaajainhenkiä palvelivat kuin muin. egyptiläisetkään. Aina meidän päiviimme saakka ovat oppineet sangen itsepäisesti luulotelleet, että esim. vanhojen egyptiläisten uskonto olisi ollut monijumalisuutta eli polyteismoa1*)*. Erittäinkin kristinkirkon apolegetit, [2]) sekä niiden mukaiset puhujat ovat vakuuttaneet, että se olisi ollut fetishien palvelusta, taikka että Egyptin jumalia olivat koirat, kissat, ibislinnut, krokodiilit ja eläintenpäillä varustetut kuvapatsaat. Tämä ei ole tapahtunut ilkeydestä, mutta juuri salaisten oppien antaman valon puutteesta ja suuren, symboolisen opin vertauskuvien alle kätketyn ajatuksen tuntemattomuudesta; se on: juuri semmoisen totuuden löytämisestä, joka koski

1) Polyteisti, (kreik.) joka uskoo moneen jumalaan; vastakohta monoteisti, joka uskoo yhteen jumalaan.

2) Apologi (kreik.) puolustus. Apologetiikka oppi kristinkirkon totuuksien puolustamisesta.

Egyptin pyhiä ja pyhinä pitämiä vertauskuvia ja koko uskonnon luonnetta. Tämä selvittää myöskin minkätähden m. suomalaisten vertauskuviin kätketty ihana maailmankatsomus käsitetään väärin ja luulotteluja esitetään sulana totuutena.

Viimeisen kahden vuosisadan löydöt ja tutkimukset Egyptissä, ovat kumminkin jokaisen puolueettoman totuuden etsijän silmissä uudelleen kirkastaneet tämän vanhan maan alkuperäisen uskonnon ja antaneet sille sen korkean ja kunnianarvoisen aseman, joka sille oikeuden mukaan tulee; hieroglyyfien tutkiat ja tuntiat ovat vahvistaneet sen totuuden, että vanhan Epyptin (ennen Menesin aikoja*) uskonto oli monoteistinen, siitä ei enään ole minkäänlaista epäilyksen varjoakaan olemassa, vaikka meidän oppikirjamme kauttaaltaan vielä vakuuttavat päinvastoin.

Kairossa, Bulakin museossa tallennetaan erästä papyroskäärettä. Siinä on Amman Ra'alle omistettu seuraava hymni:

„Se Ainoa Ainoaolo ilman vertaista" — ja tämä oli se Ainoa Jumala, jota vanhan Egyptin kansa palveli, ainakin ne ihmiset, jotka olivat saavuttaneet joko yhden tai useamman vihkimysasteen.

Ja eikö Kalevalan „Kaikkivalta" ole juuri tämä sama „*Ainoa Ainoa?"* Jos eivät m.. suomalaiset sitä tunteneet, miksi se niin sitkeästi on säilynyt meidän päiviimme asti kansan muistissa? —

Nouse jo *Antero Vipuinen* tuhatvuotisesta haudastasi! —

---

*) Suomennan tähän eräästä venäjänkielisestä tutkimuksesta, nimeltä: „Vanhan Egyptin uskonto" seuraavan selvityksen:

„Menes on Egyptin vanhin faarao, jonka historia tuntee ja tunnustaa. (Katso D:r Georg Weber. Allmän Verldshistoria, siv. 29) Tämä faarao yhdisti Egyptin läänit yhdeksi, kaksiosaiseksi valtakunnaksi, nimellä Ylä- ja Ala-Egypti. Menestä on kauan aikaa pidetty ainoastaan legendaarisena henkilönä, mutta nyt on historia hänet, sekä hänen valloituksensa ja työnsä täydellisesti tunnustanut. Hänen haudallansa ovat seisseet tuhannet matkustajat. Nykyisin on tarkasti määritelty että hän hallitsi Egyptissä v. 5000 e. K. Menesin jälkeen tunnustaa historia 31 hallitsiasukua. V. 300 e. K. valloitti Aleksander Suuri Egyptin. Hänen sotapäällikkönsä Ptolemaeus perusti sinne kreikkalaisen dynastian, joka oli järjestyksessä 23:des. Ptolemaioin suku sammui Kleopatran kanssa, jolloin Egypti joutui Rooman vallan alaiseksi.

Mitä koskee m. suomalaisten kuunpalvelusta, johtuu tutkia kummanlaiseen tulokseen. Hän selvittää: „Agricolan säkeet: „Rahkoi kuun mustaksi jakoi” ja ”kapeet myös heiltä kuun söit”, eivät todista kuunpalvelemista”; — tästä johtuu ajattelia kysymään: miksi ne eivät todista kuunpalvelusta — koskapa ruoan vainaajan kanssa hautaan paneminen, on muka niin selväpiirteinen todistus m. suomalaisten vainaajainpalveluksesta? —

Tähän parhaiten vastannee kysymysmerkki.

Samaten kuin valtionkirkko ja juutalaiset tänäkin päivänä kun on, kumartavat ja palvelevat Jehovaa, joka on vanhojen kuunhenki eli jumala, (Rahkoi), samoin m. suomalaisetkin ulkonaisesti s. o. ne, jotka eivät olleet salaisuuksissa vihityt, *lienevät* panneet kuulle paljon suuremman arvon kuin millekään vainaajainpalvelukselle. Auringonpalveluksesta todistakoon Kalevala itse seuraavassa luennossa.

Rahkoi, (I—O—A) kuun henkiolento „kuun mustaksi jakoi”, s. o. erotti valkean pimeydestä, totuuden tiedon valheellisesta haaveilusta. Koska tietämättömyyden valkeuskin on pimeyttä, niin tällä lauseella kuvaillaan vasemman puolen eli mustan magian tietä. Musta magia ilmestyy ihmisessä vallan, maineen, kunnian ja kaiken katoavaisen himossa ja haalimisessa. Tyydyttääkseen tätä himoansa ihminen uhraa sille korkeamman minuutensa, s. o. hän toimii vastoin parem-

---

Siis historia osottaa 7000 vuotta ajassa takaperin Menesin hallinneen Egyptiä; mutta ennen Menesiä väikkyvät vastahamme ennenhistoriallis-aikuiset kuningasten himmeät, suurenmoiset kuvat, jotka katoavat syvimpään menneisyyteen. Historia tunnustaa nyt että ennen Menesiä on Egyptiä hallinnut 10 hallitsiasukua. Nämä dynastiiat ovat historian määrittelyn mukaan kestäneet ainakin 1000 vuotta ja siihen aikaan oli Egyptissä jo suurenmoinen sivistys vallalla.

Vaan nämä historian 8000 vuotta eivät vielä ole Egyptin alkuaikaa. Sen pyhät kirjat ja aikakaudelliset tutkimukset osottavat vieläkin varhaisempaan aikaan.

Historioitsiat ovat tulleet siihen johtopäätökseen, että 8000 vuotta sitten eräs kansa saapui Egyptiin Punaisen Meren rannoilta, siis tuhatta vuotta ennen Menesin aikoja. Mutta silloin kun nämä ihmiset tulivat Egyptiin, asusti siellä jo vanhemman raasin ihmisiä. Tämäkään raasi ei ollut mikään raakalaiskansa, vaan silläkin oli uskonnolliset vertauskuvat ja taiteellisesti rakennetut temppelit.

paa tietoansa, käyttäen ulkonaisesti mitä suurinta rakkauden muotoa niinhyvin puheissa kuin töissä. Tämän avulla hän luonnollisesti pääsee pikemmin päämaaliinsa, sillä jos hän ei olisi liukaskielinen- ja -mielinen, ei hänellä olisi ystäviä, ja ilman niitä ei hän pääsisi, eikä saavuttaisi toivomiansa tyydytyksiä. Selvänäköiset kumminkin hänen aurastansa voivat lukea, mihin tuo musta maagi tähtää; vähemmin kokeneet ja henkimaailman salaisuuksiin perehtymättömät sielut kylläkin seuraavat tuota johtajaansa jonkun ajan, mutta mitä enemmän he oppivat tuntemaan tuota näkymätöntä maailmaa, sen selvemmin he alkavat tajuta minkä hengen' johdatuksen alaisiksi he ovat vaarassa joutua. Tämmöinen musta maagi kulkee alinta polkua, sanoo Bhagavad-Gita.

Lemminkäinen kuvaa Kalevalassa tämmöisen mustan maagikon kohtaloa. Lemminkäinen on suuren adeptin vertauskuva; mutta semmoinen juuri saattaa helposti joutua mustaksi maagiksi: aikanansa tulen lähemmin tätä asiata selvittämään.

Koko Atlantiksen mannermaa hävisi juuri näiden „mustien" suuren vaikutuksen tähden. Nykyisessä polvikunnassa ei ole suuria adepteja, eikä siis myöskään mustia, eikä harmaitakaan maageja. Niitä tavataan aniharvassa. Entisaikaan ne olivat ihan tavallinen, jokapäiväinen ilmiö. Vanha testamentti kauttaaltaan on vertauskuvallista esittelyä oikean ja väärän, eli vasemman tien, mustan, ja oikean tien, valkoisen magian välisestä taistelusta. Patriarkat, tuomarit, profeetat taistelivat valkoisen magian, jumalallisen viisauden, papit ja leviitat mustan magian, itsekkäisyyden puolesta.

Koska mainen aurinko oli vanhoilla henkisen auringon symbooli ja kuu kuvaili ainetta, niin tässä Rahkoi, m. suomalaisten kuun, siis aineen henki kuvailee sitä henkistä pimeyttä, jota kaikki vanhat kansat nimittävät „vasemman puolen tieksi" ja kaikkein „alhaisimmaksi" poluksi. —

Mitä tutkia teoksensa loppupuoliskolla otaksuu, paljon merkitsevästi sanoessaan:

„Taivaan korkeudet eivät näy pakanallisissa esi-isissämme herättäneen ajatusta juumaludesta" — on niin suhteetonta, ettei se ansaitse ainoatakaan selvittävää sa-

naa. Korkeintaan surullisen hymyilyn, tai paljon puhuvaisen vaitiolon. „Manalaisiin liittyy heidän alkuperäinen käsityksensä henkiolennoista —”, selvittää tutkia tuloksensa loppupontena. Entä manalaisten vastakohta? Eivätkö m. suomalaiset sitä tunteneet: eikö se ole juuri tuo Kaikkivalta, ainoa Tosiolevainen, alkamaton ja loppumaton? Ja sen itse runot lukemattomissa paikoissa todistavat ja ilmentävät.

Kummallista, etteivät tiedemiehet näe tuota ihmeellistä Valoa runokokoelmassamme.

Tutkimuksen viimeinen lause on mitä suurin surkeus: mutta koska se on jo ennen syntymistään sangen hölliin kapaloihin kääritty — ei se ansaitse mainitsemistakaan.

Ja totisesti olisi jo aika että Kalevalaamme ruvettaisiin tutkimaan okkulttisen filosofian valossa; niinkauan kuin tiedemiehet tekevät johtopäätöksiään ainoastaan ulkopintaa, kuorta tutkimalla, eivät he pääse tuon pitemmälle, vaan ovat pakotetut kansalle ja oppilailleen tarjoomaan paljaita otaksumia. Henkisen totuuden löytää se tutkia, joka pyrkii syventymään luonnon ominaisuuksien kautta itse henkeen ja silloin kuin hän alkaa tajuta olentojen henkisen kehityskulun, näkee hän fyysilliset oliot harhakuviksi. —

Yleisö, joka suuressa tietämättömyydessään sokeasti hyväksyy kaiken, joka auktoriteettien suusta lähtee, luulee olevansa oikeutettu pitämään tiedemiesten jokaisen lausunnon todistettuna tosiseikkana; — tämä sama yleisö saa oppia ylenkatseellisesti kohauttamaan olkapäitänsä kaikelle, mikä johtaa alkuperänsä „pakanallisista” lähteistä. Mutta nuo „pakanat” tiesivät enemmän henkimaailmasta kuin me, ja paljon on meillä heiltä opittavaa; niinkauan kuin me ylenkatseellisesti halveksimme salakoulujen tarjoamia oppeja, niinkauan me myöskin lajittelemme ainoastaan olkia ja ruumenia — itse henki on ja pysyy meille salaisena mysteeriona.

„A’sinus ad lyram” — aasi soittimessa, — sanonevat näistä tutkimuksieni tuloksista tiedemiehet. Mutta mikä estää itse tiedemiehiä salaoppien tarjoamaa soitinta virittämästä?

Jos he vaan koettaisivat virittää tätä suurenmoista kanneltä, niin he kaikki yhdellä suulla tunnustaisivat:

„Pakanallisia jumalia ei ole, eikä voi olla!"

Nimi: „pakanalliset jumalat" osottaa vaan sitä tosiasiata ettei näitä „pakanallisia" voimia ole kylliksi tutkittu, eikä nykyajan kansa niitä tunne.

Kun opimme nuo voimat tuntemaan yhtähyvin kuin esi-isämme ne tunsivat, silloin ne eivät enään ole meille „tuntemattomat", vaan meissä *elävät* ja *tehoisasti vaikuttavat voimat.* ja ne samat voimat vaikuttavat koko universumissa, sillä

„niinkuin ylhäällä, samoin alhaallakin".

Teosoofia ei lähestulkoonkaan ole sitä, mitä herra K. af Geijerstam teoksessansa: Den afslöjade Isis, ilmoille tuopi. Hänen kirjansa on henkilökohtainen pamfletti. Jokainen ajattelia huomaa heti, ettei kukaan ihminen, olkoon hän kuinka hurskas, tai kuinka syntinen tahansa ole teosofia, eli jumalallinen viisaus. Aivankuin joku paavi tai pappi ei ole itse kristin uskonto. Tämä teos on näinä päivinä ilmestynyt suomennettuna kirjakauppoihin, nimeltä „Paljastettu teosofia", ikäänkuin joku meikäläisistä Sitä voisi paljastaa. Se, joka jumalallisen viisauden paljastaa, on itse jumaluus. Tästä kaikesta annan tulevissa vihkosissa selvät perät.

Jumalallinen Viisaus ei ole tämä tahi tuo henkilö, tämä tahi tuo uskonto tai uskonlahko, vaan se on itse jumalallisen elämän eläminen.

LOPPULAUSE.

Koska tässä teoksessa ei ole mitään uutta oppia, vaan kaikki on ijanikuista vanhaa, niin luonnollisesti olen laveoihin, moni vuotisiin tutkimuksiini käyttänyt ja tulen käyttämään *ÄÄRETTÖMÄN paljon* ja laajoja lähteitä. Missä ikinä vaan kultajyväsen löydän, sen heti siitä noukin. Salaopit ovat sangen monipuoliset ja laajat; totuudenetsiän ei siis tarvitse pimeässä hapuroida: niinpä olen etusijassa käyttänyt kaikki mitä olen käsiini saanut. Oppaanani on myöskin ollut laaja teosofi-

nen kirjallisuus. Olen tutkinut sekä puoltavat että vastustavat eri kirjailijain teokset. Niitä on runsas joukko saksan, ruotsin, norjan, englannin, tanskan ja venäjänkielisiä teoksia. Ei mitään ole kirjasessani, jota jo ei muissa teoksissa löytyisi. Olisinhan muuten koko salaismestari, jos kaikki tietäisin. En ole mitään keksinyt; ainoastaan verrannut salaoppeja toisiinsa ja koettanut niitä sovitella m. suomalaisten maailmankatsomukseen. Miten siinä olen onnistunut, sen arvostelkoon asian tunteva yleisö.

Muutamia lähteitä, joista olen ammentanut, mainitsen tässä: Aug. Ahlqvist, Kalevalan karjalaisuus 1887. Aug. Bebel, Kvinnan 1903. H. P. B. Den hemliga läran. 1898. Dante, Gudomliga komedi. 1902. O. Donner, Hind. rel. jämförd med finnarnas. K. af Geijerstam, Den afslöjade Isis. 1897. Efteråt. D. A. Harnack, Dogmengeschichte 1893. Rafael Hertzberg, Finlands kulturhistoria. 1889. Herm. Hofberg, Gamla minnen. 1868. Franz Hartman, Magi svart och hvitt. 1889. Allan Kardec, Aandernas bog. 1893. Kalevalan selityksiä. Lenström, Dogmhistorien. 1843. Marie, Tidehvarfvens mysterier. Litterära Soiréer. 1849. Rabbini Klein, Shem-ha-mephorash. Nizida, Astralljuset. Orth, Kalevala. 1909. Oma Maa. Oskar Jaeger, Ortodoksien som kristendommens fiende. 1903. Petiscus, Olympen. Sandhetssögeren. Art. Shopenhauer, Lutschi svjeta evo filosofii. 1886. A. F. Tigerstedt, Geologin 1893. Georg Weber, Allmän historia 1886 ja paljon muita.

Kaikille Totuuden etsijöille suositellaan äskettäin painosta ilmestynyttä, vihkosta:

Kalevalan sisäinen perintö,

Salaoppien valossa. Selv. Martti Humu.

Aikomus on toimittaa nämä luennot tähän vihkoon liitetyn Kalevalan henkisen sisällön mukaan. Luentoja tulee olemaan 100 paikkeille. Kirja tulee ilmestymään vihkosina sitä myöten kuin edellinen vihko tulee myydyksi. Kunkin vihkon ilmestys aika ja laajuus on siis riippuvainen kunn. yleisön kannatuksesta. Jokainen vihko tulee muodostamaan kokonaisuuden, joten ei kenenkään ole pakko sitoutua koko teoksen lunastamiseen.

Koska itsekukin on nyt tilaisuudessa tutustumaan ensi vihkon ja siis koko teoksen sisältöön, ei kirjanen kaivanne sen suurempia evästyksiä matkallensa.

Tämä vihko sisältää luennot: 1 Muinoissuomalaiset. 2 Mitä on Kalevala? 3 Kuinka meille selvitetään Kalevalaa. 4 Muinoissuomalaisten pakanalliset jumalat. **66 sivua, hinta 80 p.**

Seuraavain vihkojen sisältö:

5 Kalevalaisten omat selvitykset pakanallisista jumalistaan, 6 Mitä itse runonhenki todistaa Kalevalasta. 7 Alkusoitto. 8 Kave Ukko ja Kave Impi. 9 Ain-Emoinen. 10 Väinämöisen ilmennys. 11 Ilman Immen ilmennys. 12 „Olipa”. 13 M. suom. jumalkäsite, papit, kirkot, rituaalit. 14 Kapeen eri luonteet. 15 Ilma. 16 Vesi. 17 Yrkön ijät. 18 Immen tuskat. 19 Mistä todistukset ovat löydettävissä? 20 Valtion kirkko. 21 Kristityt kabbalistit. 22 Juutalaiset kabbalistit. 23 Hermetistit. 24 Hindujen salaopit. 25 Buddhalaiset s:n. 26 Mitä on teosofia? 27 Lappalainen ja Iku-Turilas. 28 Elohistit. 29 jahvetistit. 30 Yleis-silmäys m. suom. käsitykseen Logoksesta ja maailmankehityksestä.

Kalevalan sisäinen perintö suljetaan täten kaikkien Totuudenetsijäin suosiolliseen huomioon!

Kirja on saatavana kaikista kirjakaupoista, asiamiehiltä, Tampereen Kansalliskirjapainosta, osote: Tampere, Koskikatu 11, Teosofinen Kirjakauppa ja Kustannusliike, Bulevardinkatu 17, Helsinki, Kustannusliike Wellamo, Vuorikatu 6, Helsinki ja allekirjoittaneelta. Kirjan seuraavat vihot tulevat, verraten sivu määrään, samanhintaisiksi kuin tämä ensimmäinenkin vihko.

Kunnioittaen: Martti Humu,
(Osote: Oulunkylä Helsinki.)

Kaikkiin teosta koskeviin kysymyksiin vastaa kirjeellisesti
M. Ramstedt.
Osote: Helsinki, Tie- ja Vesirakennusten Ylihallitus.